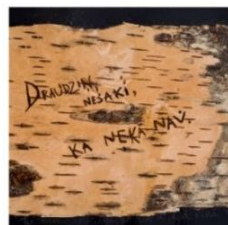

APSTIPRINĀTS
ar LNMM rīk. Nr. 1-2/43/1
2025. gada 15. jūlijā

Latvijas Nacionālā mākslas muzeja PUBLISKAIS PĀRSKATS par darbu 2024. gadā

Saturs

1.	PAMATINFORMĀCIJA	3
1.1.	Iestādes juridiskais statuss un struktūra.....	3
1.2.	Latvijas Nacionālā mākslas muzeja organizatoriskā struktūra.....	4
1.3.	Politikas jomas, nozares, apakšnozares vai funkcijas, par kurām iestāde ir atbildīga	5
1.4.	Pārskata gada galvenie uzdevumi un prioritātes, informācija par to īstenošanu	6
1.4.1.	Vadības un organizatoriskā darba prioritātes un veiktie uzdevumi.....	6
1.4.2.	Krājuma politikas galvenās prioritātes un informācija par to īstenošanu.....	7
1.4.3.	Pētnieciskā darba politikas galvenās prioritātes un informācija par to īstenošanu	10
1.4.4.	Izstāžu un ekspozīciju politikas galvenās prioritātes un informācija par to īstenošanu	11
1.4.5.	Muzeja speciālistu starptautiskās sadarbības virzieni un aktivitātes	12
1.4.6.	Darbs ar apmeklētājiem un muzeja pedagoģiskās programmas.....	13
2.	FINANŠU RESURSI UN IESTĀDES DARBĪBAS REZULTĀTI	16
2.1.	Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums.....	16
2.1.1.	Finanšu līdzekļi iestādes darbības nodrošināšanai un to izlietojums	16
2.1.2.	Iestādes saņemtie ziedojumi un dāvinājumi, to izlietojums	16
2.1.3.	Projektos piesaistītais finansējums un tā izlietojums	17
2.1.4.	Muzeja sniegtie publiskie pakalpojumi	17
2.2.	Novērtējums par stratēģijas ieviešanu	18
2.3.	Pārskats par iestādes vadības un darbības uzlabošanas sistēmām efektīvas darbības nodrošināšanai	19
3.	PERSONĀLS	20
4.	KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU	21
4.1.	Pasākumi, kas veikti sabiedrības informēšanai un izglītošanai	21
4.1.1.	Komunikācija interneta vidē un sadarbība ar medijiem, lai popularizētu muzeja pakalpojumus.....	21
4.1.2.	Pasākumi muzeja pieejamības sekmēšanai plašā sabiedrības grupu spektrā ..	23
4.1.3.	Pasākumi piemērotas vides un pakalpojumu nodrošināšanai cilvēkiem ar īpašām vajadzībām.....	23
4.2.	Pasākumi sabiedrības viedokļa izzināšanai par apmierinātību ar valsts iestādes darba kvalitāti	24
4.3.	Sadarbība ar nevalstisko sektoru	24
5.	NĀKAMĀ GADA PRIORITĀTES	25

1. PAMATINFORMĀCIJA

1.1. Iestādes juridiskais statuss un struktūra

Latvijas Nacionālais mākslas muzejs (LNMM) ar tā struktūrvienībām ir publisks muzejs, kas darbojas kā Latvijas Republikas kultūras ministra pakļautībā esoša tiešās valsts pārvaldes iestāde, pamatojoties uz Ministru kabineta 2012. gada 18. decembra noteikumiem Nr. 923 „Latvijas Nacionālā mākslas muzeja nolikums”. Kultūras ministrs pakļautību īsteno ar Kultūras ministrijas starpniecību. LNMM darbojas kā juridiska persona; tai ir savs zīmogs ar pilnu muzeja nosaukumu un konti Valsts kasē.

Atbilstoši iestādes juridiskajam statusam pārskata periodā, LNMM Publiskais pārskats par darbu 2024. gadā sagatavots, pamatojoties uz 2010. gada 5. maija Ministru kabineta noteikumiem Nr. 413 „Noteikumi par gada publiskajiem pārskatiem”.

Muzeja darbu vada direktors, ko pēc Latvijas Muzeju padomes atzinuma un Latvijas Republikas Kultūras ministrijas ieteikuma apstiprina Latvijas Republikas Ministru kabinets. Muzeja direktoram ir divi vietnieki, administratīvajā darbā un krājuma darbā.

Muzeja uzdevumus un funkcijas realizē:

- 1) Administratīvais pārvaldes aparāts – direktors, direktora vietnieks administratīvajā darbā, direktora vietnieks krājuma darbā, Grāmatvedības un finanšu daļa, Personāla daļa;
- 2) Departamenti un nodaļas, kas realizē zinātniski pētnieciskā darba, krājuma darba un komunikācijas darba funkcijas – Latvijas Vizuālās mākslas departaments, Latvijas Dekoratīvās mākslas un dizaina departaments, Ārzemju mākslas departaments; Komunikācijas daļa, Izglītības un pieejamības daļa, Restaurācijas nodaļa;
- 3) Saimnieciskais departaments ar dienestiem un darbnīcām, kas realizē saimnieciskās un atbalsta funkcijas.

Muzeja darba stratēģiju nosaka koleģiālo lēmumu pieņemšanas struktūras: Zinātniskā padome; Krājuma komisija; Restaurācijas padome, Iepirkumu komisijas u. c.

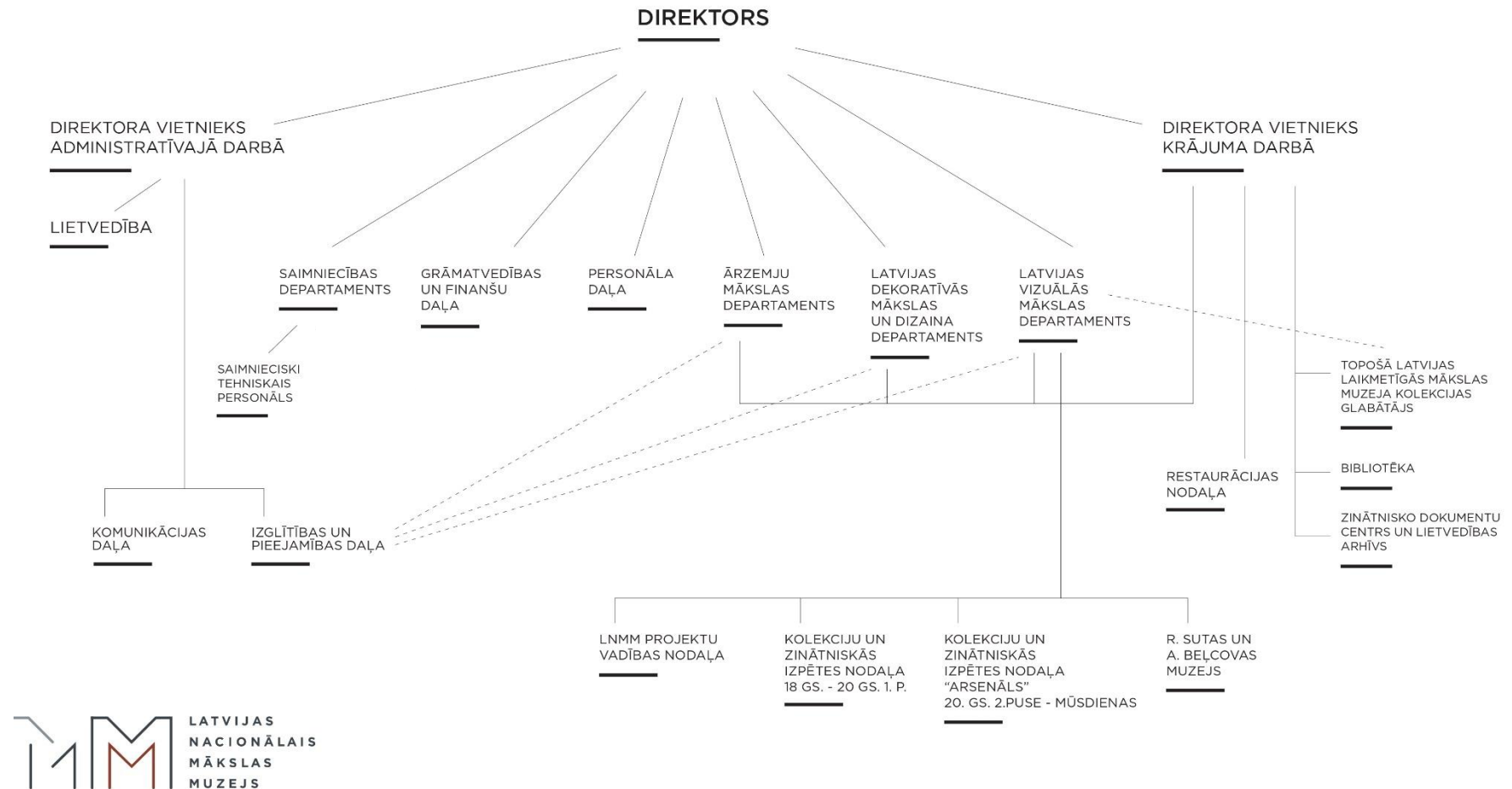
Muzejam ir sešas teritoriālās struktūrvienības, kurās tiek realizēts pilns muzejisko funkciju cikls, un kas atvērtas apmeklētājiem sekojošās ēkās (adresēs) Rīgā:

- 1) LNMM galvenā ēka (J. Rozentāla laukumā 1);
- 2) LNMM izstāžu zāle „Arsenāls” (Torņa ielā 1; pārskata periodā slēgta uz rekonstrukciju);
- 3) Romana Sutas un Aleksandras Beļcovas muzejs (Elizabetes ielā 57a–dz. 26);
- 4) Dekoratīvās mākslas un dizaina muzejs (Skārņu ielā 10);
- 5) Mākslas muzejs RĪGAS BIRŽA (Doma laukumā 6)
- 6) Muzeju krātuve (Pulka ielā 8).

Muzeja izveidošanas gads – 1905. Muzejs akreditēts līdz 2025. gadam. (2015. gadā muzejs tika akreditēts uz 10 gadiem.)

1.2. Latvijas Nacionālā mākslas muzeja organizatoriskā struktūra

LATVIJAS NACIONĀLĀ MĀKSLAS MUZEJA ORGANIZATORISKĀ STRUKTŪRA

1.3. Politikas jomas, nozares, apakšnozares vai funkcijas, par kurām iestāde ir atbildīga

Muzeja misija ir formulēta Muzeja nolikuma¹ 2. punktā:

Muzeja darbības mērķis ir izglītēt sabiedrību un rosināt tās interesi par Latvijas un pasaules vizuālās mākslas, dekoratīvās mākslas un dizaina liecībām to vēsturiskajās un mākslinieciskajās izpausmēs, akcentējot nacionālās mākslas skolas vietu kultūras vēsturē un laikmetīgajos procesos.

Latvijas Nacionālā mākslas muzeja galvenie darbības virzieni ir definēti nolikumā.

Muzejam ir šādas funkcijas:

- 1) komplektēt muzeja krājumu atbilstoši muzeja krājuma politikas nostādņām;
- 2) nodrošināt muzeja krājuma – Nacionālā muzeju krājuma daļas – atbilstošu aprūpi, saglabāšanu, restaurēšanu, uzskaiti un pārvaldību;
- 3) veikt muzeja krājuma un ar to saistītās informācijas zinātnisko pētniecību;
- 4) nodrošināt muzeja krājuma un ar to saistītās informācijas pieejamību sabiedrībai, tai skaitā muzeja ekspozīcijās;
- 5) veikt izglītojošo darbu un nodrošināt izglītošanās iespējas atbilstoši muzeja komunikācijas politikas nostādņām;
- 6) uzturēt un attīstīt muzeja darbībai nepieciešamo infrastruktūru, lai muzeja krājumu izvietotu tam paredzētajās vēsturiskajās un pielāgotās ēkās.

Lai nodrošinātu funkciju izpildi, muzejs veic šādus uzdevumus

- 1) publicē pētniecības darba rezultātus, izdodot katalogus, grāmatas, bukletus un citus informatīvos un reklāmas izdevumus;
- 2) atbilstoši kompetencei nodrošina Nacionālā muzeju krājuma komplektēšanu, uzskaiti un dokumentēšanu;
- 3) organizē Latvijas un starptautiskas konferences un seminārus;
- 4) īsteno muzeja ekspozīciju un izstāžu politiku, izmantojot muzeja krājumu un organizējot mūsdienu mākslas skates, kā arī organizē izstāžu apmaiņu ar muzejiem un galerijām Latvijā un ārvalstīs, iesaistoties starptautisko izstāžu projektos;
- 5) atbilstoši kompetencei īsteno muzeja pētnieciskā darba politiku;
- 6) nodrošina ekspozīciju un izstāžu pieejamību un gidu pakalpojumus to padziļinātai iepazīšanai;
- 7) veic izglītojošo darbu, izmantojot mūsdienīgas darba formas un īpašu uzmanību pievēršot mūžizglītībai, skolēnu un jaunatnes izglītībai;
- 8) sagatavo un publicē informatīvus un reklāmas izdevumus;
- 9) veido informatīvo datubāzi par muzeja krājumu Nacionālā muzeju krājuma kopkatalogam;
- 10) izstrādā un īsteno projektus saskaņā ar muzeja darbības mērķi;
- 11) organizē starptautiskus projektus un piedalās to īstenošanā;
- 12) nodrošina muzeja pasākumu publicitāti;
- 13) pēta sabiedrības pieprasījumu un atbilstoši kompetencei analizē muzeja sniegto pakalpojumu kvalitātes novērtējumu;
- 14) atbilstoši kompetencei veic mākslas darbu ekspertīzes, sniedz konsultācijas un metodisku palīdzību;
- 15) nodrošina muzeja apsaimniekošanā esošo nekustamo kultūras pieminekļu – ēku – uzturēšanu, sagatavo un iesniedz Kultūras ministrijā priekšlikumus par ēku remontu, restaurāciju un rekonstrukciju.

¹ Ministru kabineta noteikumi Nr. 923, Rīgā 2012.gada 18.decembrī, prot. Nr.71 19.§, “Latvijas Nacionālā mākslas muzeja nolikums”

1.4. Pārskata gada galvenie uzdevumi un prioritātes, informācija par to īstenošanu

Muzeja darbs 2024. gadā plānots un tika veikts atbilstoši muzeja ilgtermiņa darbības un attīstības stratēģijai (2016-2025), aktualitātēm un pieejamajiem resursiem, nosakot konkrētus uzdevumus un prioritātes katrā muzeja darbības jomā. 2024. gada darba plānu muzejs ir izpildījis, muzeja darbības kvantitatīvie un kvalitatīvie mērķi ir sasniegti; uzdevumi, kuru veikšanu nodrošina muzeja speciālisti, tika izpildīti atbilstoši plānotajam.

1.4.1. Vadības un organizatoriskā darba prioritātes un veiktie uzdevumi

Pārskata periodā veikta muzeja darbības organizēšana saskaņā ar valsts tiesās pārvaldes iestādes darbības modeli, izstrādāti jauni un aktualizēti iekšējie normatīvie akti, regulāri sniegti pārskati par iestādes darbu.

2024. gadā LNMM strādāja saskaņā ar ilgtermiņa darbības un attīstības stratēģiju 2016.–2025. gadam, kā arī saskaņā ar darba plānu 2024. gadam.

Vērtējot LNMM darba rezultātus 2024. gadā, kopumā jāņem vērā, ka līdzīgi kā citur Eiropā un Baltijas reģionā, muzeja darba rezultātus joprojām ietekmēja gan pandēmijas rezultātā mainījušies apmeklētāju paradumi un vajadzības, kā arī tūrisma plūsmu un muzeja darba prioritātes turpina ietekmēt arī Krievijas pilna apmēra iebrukums Ukrainā, muzeja darbā liekot pastiprināti pievērst uzmanību drošībai un muzeja gatavībai dažādām krīzēm.

2024. gadā sadarbībā ar Kultūras ministriju, VAS “Valsts nekustamie īpašumi” un citām iesaistītajām pusēm atbilstoši rekonstrukcijas projekta stadijai turpinājies darbs pie **izstāžu zāles “Arsenāls” restaurācijas-rekonstrukcijas projekta attīstības**. 2024. gadā noslēdzās izstāžu zāles “Arsenāls” būvdarbu iepirkuma procedūra un tika izvēlēts būvnieks, lai uzsāktu ēkas rekonstrukciju un pielāgošanu mūsdienu muzeja vajadzībām, ievērojot kultūras mantojuma saglabāšanas un pieejamības principus.

2024. gadā Latvijas Nacionālais mākslas muzejs mērķtiecīgi turpināja starptautisko sadarbību izstāžu un pētniecības projektu jomā. Mākslas muzejā “Rīgas Birža” skatītājiem tika piedāvāta nozīmīga izstāde **“España Blanca y Negra: Spānijas vīzija no Fortuni līdz Pikaso”**, kas tapusi sadarbībā ar sešiem vadošajiem Spānijas muzejiem, tostarp Karalienes Sofijas Nacionālo mākslas muzeju, bet LNMM galvenajā ēkā notika vērienīgā izstāde **“Ludolfs Liberts. Art Deco hipnotiskais spožums”**, kuras sagatavošanā tika izmantoti materiāli no Viļņas Teātra, mūzikas un kino muzeja.

2024. gadā vislielāko apmeklējumu Latvijas Nacionālā mākslas muzeja struktūrvienībās piesaistīja retrospektīvas, vizuāli ietilpīgas un starptautiski veidotas izstādes. LNMM Galvenajā ēkā skatītāju īpašu interesi izpelnījās “Binde 100–10” (39 332), “Biruta Delle. Gleznot katru dienu” (35 389), “Andris Eglītis. Daži iztēles un matērijas satikšanās gadījumi” (29 424), kā arī tematiskā izstāde “Iekāres vārdā” (21 304), kas atklāja seksualitātes un jutekliskuma tēmu daudzveidību Baltijas vizuālās mākslas vēsturē un mūsdienās. Mākslas muzejā RĪGAS BIRŽA plašu apmeklējumu guva starptautiskā izstāde “España Blanca y Negra: Spānijas vīzija no Fortuni līdz Pikaso” (17 146), savukārt Dekoratīvās mākslas un dizaina muzejā visvairāk skatītāju pulcēja laikmetīgās rotu mākslas ekspozīcija “Skārien-jūtīgs” (10 766).

2024. gadā LNMM īstenoja divas būtiskas administratīvās prioritātes. 2024. gada 13. augustā Ministru kabinets pieņēma noteikumus Nr.535, ar kuriem apstiprināts **jaunais Latvijas Nacionālā mākslas muzeja publisko maksas pakalpojumu cenrādis**, kas stājas spēkā 1. septembrī. Tajā precizēts pakalpojumu saturs, svītroti neizmantojamie pakalpojumi, ieviestas skaidri definētas pakalpojumu grupas, kā arī noteikta vienota 50 % atlaide vairākām mērķgrupām (izglītojamajiem, studentiem, pensionāriem u.c.). Vienlaikus paredzēta lielāka elastība muzejam turpmākajā cenu noteikšanā un jaunu pakalpojumu izstrādē atbilstoši publiskā sektora regulējumam. Vienlaikus prognozēts arī paaugstināts pašu ieņēmumu apjoms, kas līdz gada beigām īstenojās. Savukārt novembrī LNMM, sadarbojoties ar Kultūras ministriju un Kultūras informācijas sistēmu centru un pielāgojoties IKT centralizācijas prasībām kultūras resorā, uzsāka

darbu vienotajā **lietvedības un dokumentu pārvaldības sistēmā “Namejs”**, kas nesa sev līdzīgu būtiskas izmaiņas muzeja iekšējā dokumentu aprītē un darba plūsmās, radot nepieciešamību darbiniekiem apgūt jaunu lietvedības vidi un pielāgot ierastos procesus centralizētiem risinājumiem, kas sākotnēji sagādā ieviešanas sarežģījumus un palielina administratīvo noslodzi.

Pārskata periodā par LNMM (un tā darbinieku) sasniegumiem dažādās jomās saņemti šādi publiskie **apbalvojumi**: muzejam piešķirta Voldemāra Lapas speciālbalsa par izcilu vides pieejamības nodrošinājumu, novērtējot LNMM kā kultūrvēsturisku objektu, kur panākta jēgpilna un ērta piekļuve cilvēkiem ar invaliditāti. Kolekcijas glabātāja Astrīda Rogule tika apbalvota ar Itālijas augstāko civilās atzinības zīmi ārvalstniekiem – ordeni “Itālijas Zvaigzne” (“Ordine della Stella d’Italia”) – par īpašiem nopelniem draudzības un sadarbības stiprināšanā starp Itāliju un Latviju laikmetīgās mākslas jomā. Mākslas muzeja RĪGAS BIRŽA vadītājai Daigai Upeniecei piešķirts Japānas Uzlecošās Saules ordenis, Zelta stari ar rozeti – par ieguldījumu Japānas kultūras popularizācijā Latvijā, kā arī Latvijas un Japānas abpusējas sapratnes padziļināšanā. Dekoratīvās mākslas un dizaina muzeja vadītāja Inese Baranovska apbalvota ar Polijas Republikas ārlietu ministra piešķirto goda apbalvojumu “Bene Merito” par ieguldījumu starptautiskajā kultūras sadarbībā. ICOM Latvija balva piešķirta Mākslas muzejam RĪGAS BIRŽA par veiksmīgi realizētu starptautisku sadarbību izstādē “Indija – tradīciju zeme” (kuratore – Kristīne Milere). Latvijas Muzeju biedrības “Gada balvu 2024” saņēma gan izstāde bērniem “Zaļš un vēl zaļāks”, kas norisinājās LNMM galvenajā ēkā, gan projekts “Dizaina studija bērniem” Dekoratīvās mākslas un dizaina muzejā. 20.02.2024. Valsts prezidents Edgars Rinkēvičs pasniedza plaketi muzeja direktorei Mārai Lācei sakarā ar 70 gadu jubileju.

1.4.2. Krājuma politikas galvenās prioritātes un informācija par to īstenošanu

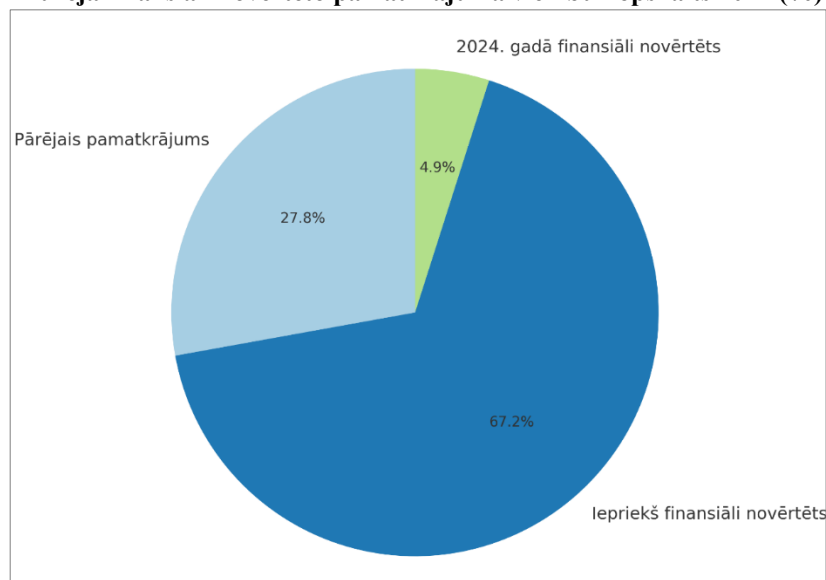
Muzeja krājuma pārvaldība – krājuma darba stratēģiju plāno un uzrauga Krājuma komisija, kas regulāri sanāk uz sēdēm. Krājuma saglabāšanas un restaurācijas stratēģiju LNMM nosaka Restaurācijas padome, kas regulāri notur sēdes. Pārskata periodā tika nodrošināta muzeja krājuma aprūpe, saglabāšana, konservācija un restaurācija visu muzeja struktūrvienību krājuma glabātavās.

Krājuma saglabāšanas prasību ievērošana – 2024. gadā Latvijas Nacionālajā mākslas muzejā kopumā tika ievērotas būtiskākās Ministru kabineta noteikumos par Nacionālo muzeju krājumu noteiktās krājuma saglabāšanas prasības, tai skaitā drošības un ugunsdrošības sistēmu nodrošinājums, aizsardzības plāns ārkārtas situācijām, kā arī ugunsdzēsības aprīkojums muzeja telpās. Vienlaikus neatbilstība konstatējama klimata kontroles prasību izpildē Dekoratīvās mākslas un dizaina muzejā un Romana Sutas un Aleksandras Beļcovas muzejā, kur nav nodrošināta pilnvērtīga klimata regulēšana. DMDM gadījumā vienīgais risinājums būtu ēkas rekonstrukcija, savukārt SBM īsteno lokālu mitruma regulēšanas iekārtu izmantošanu.

2024. gadā Latvijas Nacionālajā mākslas muzejā esības pārbaude veikta 6 580 krājuma vienībām. No tām 3 vienībām meklēšana turpinās (visas Latvijas Vizuālās mākslas departamenta kolekcijā), savukārt vienam priekšmetam konstatēti būtiski bojājumi (IV saglabātības pakāpe). Esības pārbaudes aptvēra dažādas kolekcijas: Latvijas glezniecību (20. gs. 2. puse – 21. gs.), Teodora Zaļkalna memoriālo kolekciju, Ārzemju mākslas departamenta glezniecību un keramikas kolekcijas. Izlases veida esības pārbaudes 2024. gadā netika veiktas. Pārbaudes rezultāti apliecina krājuma pārvaldības procesu stabilitāti un sistēmisku pieeju fiziskā stāvokļa uzraudzībā.

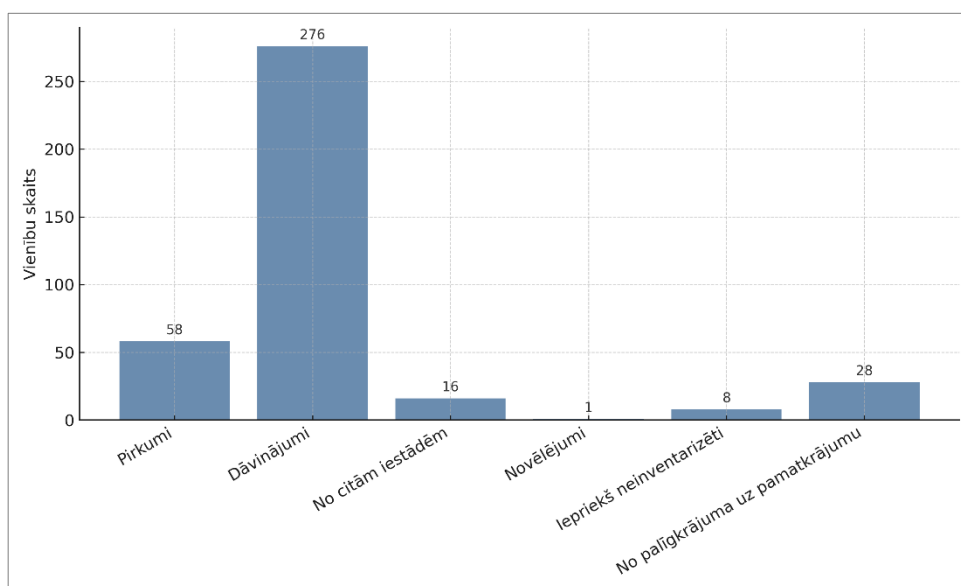
Pārskata gadā turpināta muzeja krājuma finansiālā novērtēšana atbilstoši Ministru kabineta 2009. gada 15. decembra noteikumiem Nr. 1486 “Kārtība, kādā budžeta iestādes kārto grāmatvedības uzskaiti”. 2024. gadā finansiāli novērtētas 4623 krājuma vienības 2,59 miljonu eiro vērtībā. No tām 4236 tika vērtētas saskaņā ar plānoto darbu apjomu, 329 – jauniegūtie dāvinājumi un pārņemtie priekšmeti, bet 58 – jauniegūtie pirkumi. Uz 2024. gada 31. decembri finansiāli novērtēto krājuma vienību kopskaits sasniedza 67 887 vienības jeb 73 % no pamatkrājuma, un to kopējā grāmatvediskā vērtība ir 321 585 200,22 EUR. Novērtēšana aptver visas muzeja kolekcijas.

Muzeja finansiāli novērtēto pamatkrājuma vienību kopskaits 2024 (%)

Muzeja krājuma papildināšana. Uz 2024. gada beigām Latvijas Nacionālā mākslas muzeja krājumā bija reģistrētas 110 124 vienības, no kurām 94 074 ietilpst pamatkrājumā. Gada laikā krājums papildināts ar 359 vienībām, kas visas iekļautas pamatkrājumā. No tām 58 vienības iegādātas pirkuma ceļā, 276 saņemtas kā dāvinājumi, 16 pieņemtas no citām iestādēm, 1 iegūta novēlējuma veidā, 8 reģistrētas kā iepriekš neinventarizēti priekšmeti ar krājuma komisijas lēmumu, kā arī 28 vienības pārklassificētas no palīgkrājuma uz pamatkrājumu. Vienlaikus no krājuma izslēgtas 28 vienības, visas no palīgkrājuma. Krājuma pieaugums reģistrēts visos muzeja departamentos, vislielākais – Latvijas vizuālās mākslas kolekcijās.

Muzeja pamatkrājuma papildināšana 2024. gadā (vienību skaits)

Muzeja krājuma pieejamība sabiedrībai – lai nodrošinātu muzeja krājuma pieejamību visplašākajai sabiedrībai, sistemātiski tiek veikta jaunieguvumu inventarizācija un pārējo krājuma priekšmetu digitalizācija un ievadīšana Nacionālā muzeju krājuma kopkatalogā (NMKK).

2024. gadā turpināts mērķtiecīgs darbs pie muzeja krājuma zinātniskās inventarizācijas. Pārskata periodā izveidotas 404 jaunas zinātniskā apraksta kartītes, lielākoties Latvijas vizuālās mākslas departamenta (LVMD) un Dekoratīvās mākslas un dizaina departamenta (DMDD) kolekcijām. Papildinātas 1061 apraksta kartīte, no kurām ievērojami lielākais apjoms – Ārzemju mākslas departamentā (ĀMD), atspoguļojot aktīvu darbu ar esošo priekšmetu aprakstu padziļināšanu. Paralēli attīstītas arī citas uzskaites sistēmas – Excel formāta kartotēkā papildinātas 3305 vienības, bet digitālo attēlu kartotēkā – 2236 vienības, nodrošinot vizuālās dokumentācijas pieejamību. Atsevišķi izceļams darbs ĀMD Gleznniecības kolekcijā, kur papildināti 1830 saglabātības apraksti,

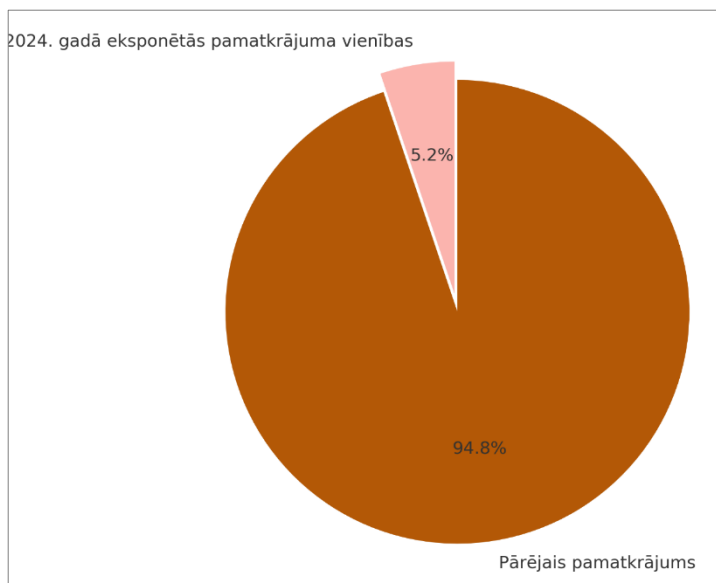
un uzkrāta informācija, kas būtiska gan saglabāšanai, gan izstāžu sagatavošanai. Zinātniskās inventarizācijas uzraudzību papildināja arī restaurācijas pasu veidošana (71 vienība) un uzskaites kartīšu uzturēšana, apliecinot sistemātisku pieeju krājuma dokumentēšanā.

Krājuma zinātniskās inventarizācijas neatņemama sastāvdaļa 2024. gadā bija arī sistemātisks darbs ar datorizēto krājuma uzskaiti Nacionālā muzeju krājuma kopkatalogā (NMKK) un citās sistēmās. Uz gada beigām NMKK bija uzskaitītas jau 77 827 vienības, un gada laikā ievadītas vai importētas 2682 jaunas vienības, visaktīvāk – Ārzemju mākslas departamentā (1794) un Dekoratīvās mākslas un dizaina departamentā (526). Paralēli turpinājās darbs ar uzskaiti sistēmā “Meandrs”, kur kopumā ievadītas 52 760 vienības, no kurām 1000 Latvijas grafikas kolekcijas priekšmetiem tika papildināti dati, sagatavojot tos eksportam uz NMKK. Šie procesi būtiski stiprina digitālo pieejamību un nodrošina vienotu muzeja krājuma redzamību valsts mēroga informācijas sistēmās. Krājuma zinātniskās dokumentācijas jomā turpināta kartotēku sistemātiska uzturēšana: izveidotas 404 jaunas zinātniskā apraksta kartītes, papildinātas 1061 esošās, kā arī ievērojami papildinātas Excel uzskaites vienības (6610 ierakstu) un digitālo attēlu kartotēka (4472 vienības).

Viena no muzeja krājuma darba prioritātēm ir muzeja krājuma pieejamība pētnieciskajam un izglītojošajam darbam – pētnieciskajam darbam muzeja krātuvēs, konsultācijām, izglītojošajam darbam, fotografēšanai, filmēšanai un skenēšanai, kā arī zinātniskajām publikācijām. Kopumā 10168 priekšmeti izmantoti dažādās profesionālajās un sabiedriskajās aktivitātēs – no tiem 6526 vienības izmantoja muzeja speciālisti un 3642 – ārējie lietotāji. Turklāt 1796 priekšmeti izmantoti publicēšanai masu medijos, filmēšanas vajadzībām un zinātniski pētnieciskajos izdevumos. Tika nodrošināta arī digitālo attēlu sagatavošana un pieprasījumu apkalpošana, stiprinot krājuma pieejamību izglītības un pētniecības vajadzībām nacionālā un starptautiskā mērogā. Muzeja krājumu izmantoja gan pētnieki, gan mākslas un kultūras studenti, gan plašsaziņas līdzekļu pārstāvji kā no Latvijas, tā no ārzemēm.

Muzeja krājuma pieejamība sabiedrībai izstādēs un ekspozīcijās – 2024. gadā krājums eksponēts (un sagatavots eksponēšanai) 18 pastāvīgajās ekspozīcijās visās muzeja struktūrvienībās (3811 vienības), 18 izstādēs muzejā (1019 vienības), 29 izstādēs (338 vienības) citos muzejos un institūcijās Latvijā un 15 izstādēs (71 vienība) ārvalstīs, kā arī kā deponēts dažādu iestāžu pastāvīgajām ekspozīcijām un interjeriem (350 vienības) Latvijā un Latvijas pārstāvniecībās ārvalstīs.

Muzeja pamatkrājuma izmantošana eksponēšanai 2024. gadā (% no kopējā skaita)

1.4.3. Pētnieciskā darba politikas galvenās prioritātes un informācija par to īstenošanu

Latvijas Nacionālā mākslas muzeja zinātniski pētnieciskā darbība 2024. gadā apliecināja muzeja nozīmi kā starpdisciplināram pētniecības centram vizuālās mākslas, dizaina un kultūras mantojuma izpētē.

Muzeja pētnieciskā darba stratēģiju un izstāžu politiku nosaka Zinātniskā padome. 2024. gadā notika divas Zinātniskās padomes sēdes.

Pārskata periodā muzeja speciālisti īstenoja 97 pētniecības virzienus, tostarp pētniecisko tēmu izstrāde notika grupās, bet 77 individuālās pētnieciskās tēmas aptvēra nacionālās mākslas vēstures problēmas (Jāzeps Grosvalds, Ludolfs Liberts, Džemma Skulme utt.), starpkultūru attiecību vēsturi (piemēram, Spānijas un Latvijas mākslinieku kontakti Parīzē), dizaina un materiālās kultūras mantojumu, kā arī aktuālus muzeoloģijas un dekolonizācijas jautājumus. Turpināti iesāktie pētnieciskie darbi, nosakot katras tēmas izstrādes maksimāli efektīgu galarezultātu, saskaņojot to ar muzeja izstāžu, publikāciju, konferenču un citu pasākumu plānu vidējā termiņā un ilgtermiņā.

Atbilstoši muzeja kompetencei un iespējām, sagatavotas izstādes uz pētniecisko tēmu bāzes, kas vienlaikus popularizē LNMM krājumu un sniedz iespējami izvērstu, strukturētu un konceptuāli pamatotu pienesumu mākslas vēstures un mūsdienu procesu interpretējumā. No 26 izstādēm, kas 2024. gadā tika atklātas Latvijas Nacionālā mākslas muzeja struktūrvienībās, vismaz 13 izstādes veidotas, izmantojot LNMM krājumu, pilnībā vai daļēji, tādējādi apliecinot muzeja stratēģisku pieeju sava krājuma publiskajai pieejamībai un interpretācijai. Tas veido vairāk nekā pusi no visām jaunajām izstādēm, demonstrējot krājuma pētnieciskās un sabiedriskās nozīmes nostiprināšanu izstāžu darbā.

Zinātniskās darbības rezultāti ietver 35 muzeja speciālistu publicētus rakstus, referātus un ziņojumus, tai skaitā rakstu krājumos ("Simbolisms un Baltijas nāciju identitāte", LNMM, 2024), profesionālajā periodikā un starptautiskos izdevumos. Muzeja speciālistu darba rezultātā izdotas divas apjomīgas monogrāfijas – "Ludolfs Liberts" (640 lpp., Neputns) un "Imanta Lancmaņa māksla" (400 lpp., Neputns), kā arī četri izstāžu katalogi, tostarp "Espana Blanca y Negra", "Skārienjūtīgs" un "Inese Brants. Laika dimensijas".

Muzeja pētnieki sagatavojuši un realizējuši 29 izstāžu un ekspozīciju plānus, kas balstīti pētniecībā un veido ciešu sasaisti starp krājuma zinātnisko interpretāciju un publisko komunikāciju. Papildus izstrādāti pieci jaunu izglītojošo programmu scenāriji, kuros mērķtiecīgi integrēti pētniecības rezultāti un kuratoru pieredze. Zinātniskās darbības kvantitatīvie un kvalitatīvie rādītāji 2024. gadā apliecina muzeja spēju līdzsvarot augstvērtīgu pētniecību, izdevējdarbību un sabiedrības iesaisti. Pētījumu rezultāti ne vien bagātina kultūrvēsturisko zināšanu lauku, bet arī kalpo par saturisku pamatu LNMM izstāžu un izglītības darbībai, nodrošinot sistemātisku un ilgtspējīgu pieeju nacionālā kultūras mantojuma izpētei un interpretācijai.

2024. gadā Latvijas Nacionālā mākslas muzeja speciālisti aktīvi piedalījās profesionālās un akadēmiskās konferencēs, kopumā prezentējot 35 referātus, ziņojumus un pētījumu rezultātus gan nacionālā, gan starptautiskā mērogā. Prezentācijas aptvēra plašu tēmu loku – no mākslas vēstures izpētes un krājuma interpretācijas līdz muzeoloģijas aktualitātēm un dekolonizācijas diskursam, apliecinot muzeja ekspertu nozīmīgu ieguldījumu kultūras un zinātnes nozares attīstībā.

2024. gadā Latvijas Nacionālais mākslas muzejs organizēja sešas zinātniskas konferences un tematiskos lasījumus, apliecinot muzeja nozīmīgo lomu mākslas vēstures pētniecībā, starpdisciplinārā dialoga veicināšanā un profesionālās kopienas saliedēšanā. Konferences aptvēra plašu tematisko spektru – no Latvijas mākslas klasiķu radošā mantojuma līdz muzeoloģijas jautājumiem un dekoloniālās domāšanas aktualitātēm. Par īpaši nozīmīgiem jāmin starptautiskie zinātniskie lasījumi "Autentiskums muzeju kolekcijās un pasaules kultūru kontekstā. Pieredze, kritika un perspektīvas", kuros piedalījās vairāk nekā 130 dalībnieku, kā arī pētījumiem par Jūliju Straumi veltītais cikls "Gadsimta Straume", ko DMDM muzejs rīkoja sadarbībā ar pētniekiem un nozares profesionāļiem. Muzejs veicināja arī padziļinātu Latvijas mākslas vēstures izpratni, organizējot zinātniskos lasījumus par Vilhelmu Neimani un Jāzepu Grosvaldu, kā arī refleksiju par muzeja identitāti diskusijā "DMDM 35". Kopumā konferencēs uzstājās vairāk nekā 30 referentu, un tās piesaistīja vairāk nekā 400 klausītāju.

1.4.4. Izstāžu un ekspozīciju politikas galvenās prioritātes un informācija par to īstenošanu

Izstāde kā muzeja komunikācijas forma līdz ar to pavadošajām programmām – pasākumiem, nodarbībām, lekcijām, ekskursijām, kā arī saistībā ar izstādēm tapušajām publikācijām – ir muzeja auditorijai redzamākā un sabiedriski aktuālākā muzeja darba daļa.

Latvijas Nacionālā māksla muzeja uzkrātais, saglabātais un sistemātiski papildinātais krājums sniedz vispilnīgāko liecību par Latvijas mākslas procesu un nozīmīgākajām personībām tajā, kā arī plaši atspoguļo pasaules kultūras mantojumu. Lai pilnvērtīgi izmantojot šo resursu sabiedrības labā, muzeja izstāžu un ekspozīciju darbā noteikti prioritārie virzieni pārskata gadam.

2024. gadā visās LNMM struktūrvienībās kopā bija skatāmas 18 **pastāvīgās ekspozīcijas**, un Latvijas Nacionālais mākslas muzejs turpināja mērķtiecīgu darbu pie pastāvīgo ekspozīciju attīstības. Pārskata periodā tika izveidotas trīs jaunas ekspozīcijas: “Brederlo istabas” un “Indijas māksla” Mākslas muzejā RĪGAS BIRŽA, kā arī Mindauga Navaka tēlniecības darbu ārtelpas ekspozīcija Muzeju krātuvē Pulka ielā. Īpašu nozīmi ieguva ekspozīcija “Indijas māksla”, kas veidota, īstenojot dekoloniālu pieeju un ciešu sadarbību ar Indijas pētniecības organizāciju “Eka Archiving Services” (Ņūdeli). Tās izstrādē muzejs pārskatīja ar kolekciju saistīto terminoloģiju un kontekstu, lai priekšmetu interpretācijā respektētu to izcelsmes kultūras skatpunktu, izvairoties no eksotizējošas un koloniālās perspektīvas. Vienlaikus pilnveidotas trīs esošās ekspozīcijas – LNMM Galvenās ēkas ekspozīcijā “*Mūra* nojaukšana. Latvijas māksla 1985-1991” tika nomainīti trīs darbi no lielformāta grafikas kolekcijas, bet Mākslas muzejā RĪGAS BIRŽA atjaunināts ekspozīciju saturs Āzijas mākslas galerijā un Eiropas mākslas galerijā, iekļaujot jaunus darbus no muzeja glezniecības, grafikas, keramikas un lietišķās mākslas krājuma. Veiktās izmaiņas nodrošina kolekciju daudzveidīgāku pieejamību un atbilst muzeja stratēģijai regulāri aktualizēt pastāvīgo ekspozīciju saturu.

Muzeja izstāžu politika aptver piecas galvenās izstāžu grupas:

- Muzeja darbinieku gatavotas konceptuālas izstādes no muzeja kolekcijām. Izstāžu sagatavošanā galvenokārt tiek izmantots muzeja krājums, ko pēc vajadzības papildina ar darbiem no citiem muzejiem, kā arī ļoti bieži no privātpersonu kolekcijām. Šī izstāžu grupa nodrošina muzeja krājuma pieejamību visplašākajā aspektā. Izstādes tiek veidotas, saglabājot respektu pret muzeja krājumu, kā arī veicinot tā integritāti un interpretācijas iespējas;
- Konceptuālas izstādes par visdaudzveidīgākajām Latvijas mākslas vēstures vai laikmetīgajām aktualitātēm, t.sk. tādas, kuru projektus iesnieguši neatkarīgie kuratori;
- Latvijas mūsdienu mākslinieku personālizstādes, kur galvenais kritērijs ir mākslinieciskā kvalitāte un autora nozīme mākslas procesos kopumā;
- Nozīmīgi izstāžu projekti, kas radušies starptautiskās sadarbības rezultātā;
- Ceļojošās izstādes un sadarbības projekti ar citiem muzejiem Latvijā un ārvalstīs.

Izstāžu darbība 2024. gadā apliecināja Latvijas Nacionālā mākslas muzeja stratēģisko mērķi – piedāvāt sabiedrībai daudzveidīgu, konceptuāli un vizuāli spēcīgu izstāžu programmu, kas aptver gan Latvijas mākslas kanona pētniecību, gan laikmetīgās mākslas procesus, starptautisku sadarbību un tematiskas kuratoru interpretācijas. Kopumā muzeja telpās 2024. gadā atklātas 26 izstādes, bet kopā ar izstādēm, kas turpinājās no 2023. gada, visā pārskata periodā muzeja struktūrvienībās bija skatāmas 33 izstādes. To saturs un kvalitāte veicināja atkārtotus apmeklējumus, savukārt izstāžu tematiskā un mākslinieciskā daudzveidība ļāva uzrunāt plašu auditoriju – gan profesionāļus un mākslas interesentus, gan ģimenes ar bērniem, jauniešu, Rīgas iedzīvotājus un viesus, t.sk. starptautisko auditoriju.

Latvijas Nacionālā mākslas muzeja galvenajā ēkā tika īstenotas vairākas saturiski vērienīgas un sabiedrībā plašu rezonansi guvušas izstādes. Starp tām – vizuāli un konceptuāli izsmalcinātais projekts “Iekāres vārdā”, Andra Eglīša retrospektīvā izstāde “Daži iztēles un matērijas satikšanās gadījumi” ar spilgtu vizuālo valodu un telpisku vērienu piesaistīja plašu un atsaucīgu auditoriju, kā arī Ludolfa Liberta scenogrāfijai veltītā retrospektīvā un krāšņā izstāde “Art Deco hipnotiskais spožums”. Atzinību guva arī mūsdienu mākslinieku personālizstādes muzeja galvenās ēkas 4. un 5. stāva izstāžu zālēs – Katrīna Neiburga, Sigita Daugule, Jānis Deinats un Laura Veļa –, savukārt

augstu apmeklējumu publikas mīlestību sasniedza fotomākslinieka Gunāra Bindes simtgadei veltītā izstāde “Binde 100–10”. Savukārt Aijas Jurjānes un Birutas Delles piemiņas izstādes ļāva iedziļināties mākslinieču vizuālās valodas evolūcijā un laikmeta kontekstā, vienlaikus iezīmējot viņu devumu Latvijas mākslas attīstībā.

Dekoratīvās mākslas un dizaina muzejā īpašu uzmanību piesaistīja rotu mākslas izstāde “Skārienjūtīgs”, kā arī sezonālās dizaina ekspozīcijas muzeja jubilejas izstāžu ciklā “Dizaina procesi tuvplānā”. Lielu atsaucību izpelnījās starptautiskā izstāde “Atmiņas ģenētiskais kods. Azerbaidžānas paklāji”, veidota sadarbībā ar Azerbaidžānas partneriem, bet izstāde “Jānis Krievs. Pagājusī nākotne” piedāvāja konceptuāli un vizuāli precīzu skatījumu uz 20. gadsimta industriālās modernitātes ideāliem un to pārskatīšanu mūsdienu dizaina valodā.

Mākslas muzejā “Rīgas Birža” izcelti projekti “Espana Blanca y Negra”, kas īstenots sadarbībā ar vairākiem vadošajiem Spānijas muzejiem un atklāja arī muzeja pētnieku ieguldījumu Spānijas tēmas interpretācijā latviešu mākslā, kā arī sadarbības izstāde “Zili baltās pasaules valdzinājums”, kas vienoja porcelāna kolekcijas no 13 Latvijas muzejiem.

Romana Sutas un Aleksandras Beļcovas muzejā izcelta starpdisciplināra izstāde par plastiskās dejas vēsturi Latvijā – “Ķermeņa dzeja”, savukārt Muzeju krātuvē drosmīgi un pārliecinoši tika īstenots laikmetīgās modes zīmola FYODOR GOLAN eksperimentāli retrospektīvais projekts “Sadursmes harmonija”.

Kā nozīmīga iezīme 2024. gadā iezīmējās arī muzeja aktivitāte ārpus savām telpām – Latvijā tika atklātas piecas izstādes (Valmierā, Cēsīs, Jūrmalā un Vidzemes koncertzālē), bet ārzemēs – trīs nozīmīgi starptautiski sadarbības projekti, divi Viļņā un viens Dublinā, kuros tika pārstāvēta gan Latvijas vizuālā māksla, gan muzeja krājums. Īpaši izceļama dalība starptautiskajā izstādē “Self-Determination: A Global Perspective” Īrijas Modernās mākslas muzejā (IMMA), kas pulcēja vairāk nekā 216 000 skatītāju.

Muzeja izstāžu programmas kvalitāti nodrošināja cieša sadarbība ar citiem Latvijas muzejiem, starptautiskiem partneriem, privātajiem kolekcionāriem, fondiem un māksliniekiem, bet tās finansiālais pamats bija dažādu avotu līdzfinansējums – tostarp VKKF, pašvaldību, vēstniecību, privāto mecenātu un uzņēmumu atbalsts.

1.4.5. Muzeja speciālistu starptautiskās sadarbības virzieni un aktivitātes

Latvijas Nacionālā mākslas muzeja starptautiskā sadarbība 2024. gadā apliecināja institūcijas aktīvu iesaisti globālā kultūras un muzeoloģiskā dialogā, aptverot sadarbību ar partneriem vairāk nekā 15 valstīs un 25 pilsētās Eiropā, Āzijā un Ziemeļamerikā. Muzejs īstenojis starptautiskas izstādes, zinātniskus un izglītojošus projektus, dāvinājumu un krājumu apmaiņu, kā arī aktīvi pārstāvējis Latviju starptautiskajos profesionālajos forumos.

Starptautiskas izstādes un deponējumi, piemēram, sadarbībā ar PRADO muzeju Madridē, Pompidū centru Parīzē, Palazzo Madama Turīnā, Uzbekistānas, Azerbaidžānas un Vjetnamas pārstāvniecībām, Itālijas, Spānijas, Francijas un Igaunijas muzejiem u.c.; Starptautiska pētniecība – muzeja speciālisti komandējumos veikuši pētniecību un izstāžu sagatavošanu tādās vietās kā Ņujorka, Parīze, Venēcija, Berlīne, Barselona, Florences Ufici galerija, Versaļa, Bāzele, Palma de Maljorka, Ķelne, Enšēde, Saloniki u.c.; Kuratoru un kurjeru darbs, nodrošinot augstu profesionālo standartu mākslas darbu loģistikā un uzraudzībā sadarbībā ar muzejiem, piemēram, Ateneum Helsinkos, Versaļas pili, Tventes muzejā Enšedē, Nīderlandē, Viļņas galerijā u.c.; Zinātniskā un akadēmiskā pārstāvība – muzeja pārstāvji piedalījās starptautiskās konferencēs Vācijā, Zviedrijā, Austrijā, Lielbritānijā, tostarp lasot referātus, vadot diskusijas un uzstājoties ar prezentācijām; Aktīva dalība profesionālās tīklošanās struktūrās, piemēram, Europe Moves Culture, ASEF, ICOM, CODART, ICOMOS u.c.;

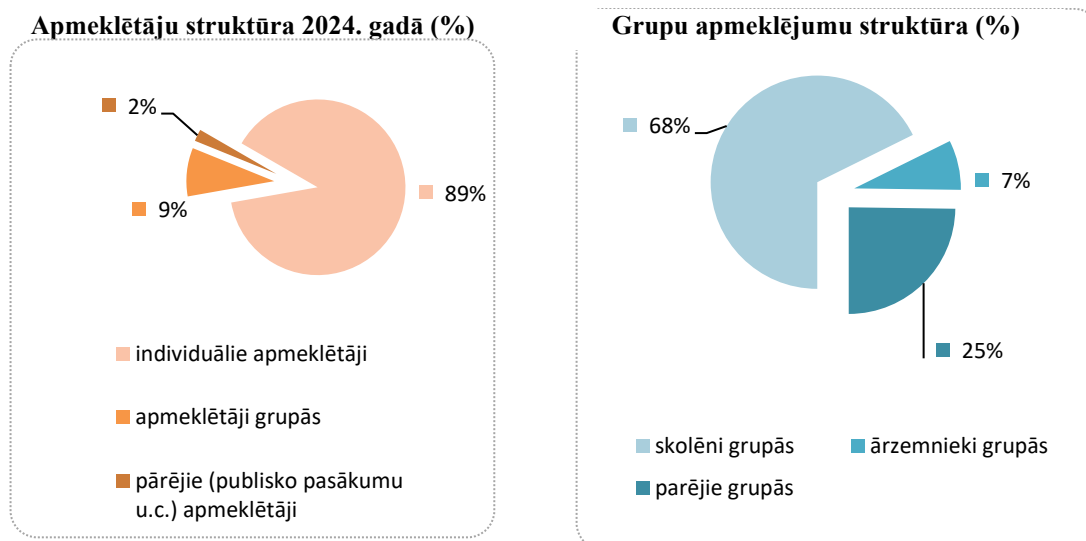
Muzeja stratēģiskā orientācija uz starptautisko muzeju un mākslas vidi izpaužas arī mērķtiecīgā kvalifikācijas celšanā, muzeja speciālistiem regulāri apmeklējot Venēcijas biennāli, Londonas, Parīzes, Berlīnes, Limožas un Leipcigas muzejus un kultūras pasākumus, veidojot izpratni par aktuālajām tendencēm izstāžu un ekspozīciju praksē.

Šī plašā sadarbības spektra rezultātā LNMM 2024. gadā ne tikai nostiprināja savu lomu starptautiskajā muzeju kopienā, bet arī nodrošināja augstas kvalitātes izstādes, pētniecību un profesionālās kompetences attīstību, kas kalpo par pamatu muzeja ilgtspējīgai attīstībai nākotnē.

1.4.6. Darbs ar apmeklētājiem un muzeja pedagoģiskās programmas

1.3.5.1. Muzeja apmeklējums pārskata periodā

Visas muzeja struktūrvienības kopā apmeklētāji organizētās grupās 2024. gadā apmeklēja 388 771 reizes. Tā kā organizētā tūrisma plūsma joprojām nebija atjaunojusies 2019. gada apmērā, lielāko muzeja apmeklējumu skaitu 2024. gadā sastādīja individuālie apmeklējumi (89%), bet lielāko daļu no visiem grupu apmeklējumiem (68%) veidoja skolēnu grupas, kuras muzeju pamatā apmeklēja ar valsts programmas “Latvijas Skolas soma” atbalstu.

Tradicionāli ievērojamu muzeja apmeklējumu skaita īpatsvaru (pārskata gadā 25%) veido apmeklētāji, kam ieeja muzejā ir bez maksas – gan mākslas profila augstskolu studenti un vidējo mācību iestāžu izglītojamie, kas izmanto muzeja izstādes un ekspozīcijas kā mācību bāzi, gan apmeklētāji, kas pieder sociālajām grupām, kam tiek piemērota 100% ieejas maksas atlaide, gan profesionālo organizāciju biedri, gan atsevišķu publisko pasākumu apmeklētāji, izstāžu atklāšanu viesi vai, piemēram, Muzeju nakts akcijas apmeklētāji.

Apmeklējumu skaits LNMM struktūrvienībās 2024. gadā

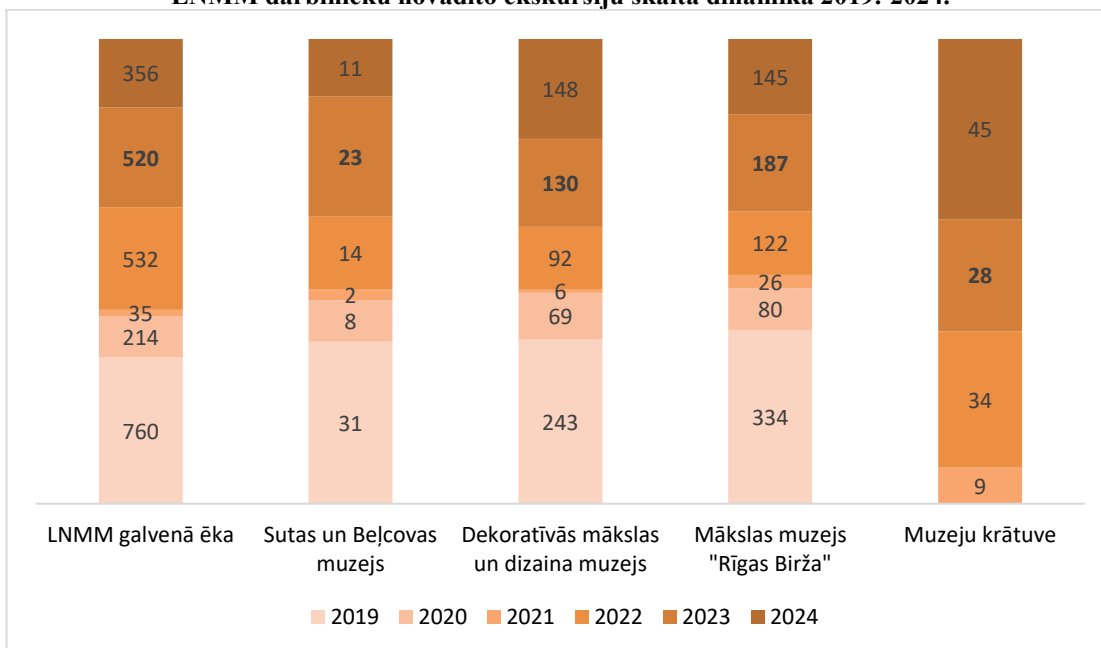
	Kopā	LNMM GĒ	ARS	SBM	MMRB	DMDM	SM MK
Apmeklējumu skaits kopā	388 771	230 189	0	1 465	90 161	53 005	13 951
t. sk. bezmaksas	97 451	56 951	0	584	12 908	20 403	6 605
Individuālie	345 549	203 112	0	1 264	83 083	45 171	12 919
Apmeklētāji grupās	34 684	23 144	0	201	3 380	6 980	979
t. sk. skolēni grupās	23 473	16 142	0	38	2077	4 767	449
t. sk. ārzemnieki grupās	2 613	1 305	0	16	155	1 137	0
t. sk. pārējie grupās	8 597	5 697	0	147	1 147	1 076	530
Pārējie	8 538	3 933	0	0	3 698	854	53

1.3.5.1. Muzeja piedāvātie pakalpojumi – muzeja darbinieku novadītās ekskursijas, muzeja pedagoģiskās programmas, sabiedrības iesaistes iespējas

Pārskata gadā muzejs ir turpinājis apmeklētājiem pievilcīgas muzeja vides veidošanu, popularizējot muzeja krājumu un attīstot muzeja pakalpojumu klāstu. Muzeja darbinieki ir vadījuši ekskursijas, lasījuši lekcijas, kā arī īstenojuši daudzveidīgas muzeja pedagoģiskās programmas visās muzeja struktūrvienībās un iesaistījušies pasākumu organizēšanā, t.sk. nodrošinot muzeju telpas un pakalpojumus citu organizatoru pasākumiem. Pieprasījumā pēc muzeja darbinieku

vadītām ekskursijām pārskata periodā vairākās struktūrvienībās novērojama neliela paaugstinājuma tendence, tomēr ekskursiju pieprasījums nekādā gadījumā nesasniedz 2019. gada līmeni un līdz ar to muzeju kapacitāte šajā jomā nav izsmelta.

LNMM darbinieku novadīto ekskursiju skaita dinamika 2019.-2024.

Pārskata periodā turpinājās pieprasījums arī pēc **digitālā un attālināti izmantojamā piedāvājuma**: visās muzeja struktūrvienībās kopā no jauna tika sagatavoti un tiešsaistē publicēti ceļveži, lekciju ierakstu cikli, inovatīvi satura interpretācijas rīki digitālajā vidē, īpaši komunikācijas un izglītības projekti u. c. Piemēram, tiešsaistē piedāvātā programma “No-zīmes” 2024. gadā notikusi 7 reizi un tajā piedalījušies 124 klausītāji, kas liecina par pieprasījuma samazināšanos pēc šāda tipa muzeja izglītojošā darba piedāvājuma.

2024. gadā turpinājās muzeja **Brīvprātīgo** un **Jauniešu kluba** aktivitātes visās LNMM struktūrvienībās.

LNMM darbs ar apmeklētājiem 2024. gadā

	KOPĀ	LNMM GĒ	ARS	SBM	MMRB	DMDM	MK SM
Muzeja darbinieku vadīto EKSĶURSIJU skaits muzejā	705	356	0	11	145	148	45
LEKCIJU skaits muzejā	43	2	0	1	18	19	3
LEKCIJU skaits tiešsaistē	0	0	0	0	0	0	0
LEKCIJU skaits ārpus muzeja	1	0	0	0	1	0	0
Muzejpedagoģiskās programmas klātienē: NORIŠU skaits	657	362	0	2	108	167	18
Muzejpedagoģiskās programmas klātienē: KAUSĪTĀJU skaits	12 038	6964	0	37	1971	2672	394
Muzejpedagoģiskās programmas tiešsaistē: NORIŠU skaits	18	2	0	7	2	7	0
Muzejpedagoģiskās programmas tiešsaistē: KAUSĪTĀJU skaits	280	44	0	92	20	124	0
Tematisko (muzejisko) PASĀKUMU skaits kopā:	196	101	0	5	54	28	8
t. sk. muzejā	196	101	0	5	54	28	8

LNMM galvenajā ēkā visu vecuma grupu apmeklētāju pieprasīti bija šādi izglītības piedāvājumi kā mūzizglītības sastāvdaļa: Nodarbība muzejā, Sarunas muzejā, Ideju ģenerators: Kā top instalācija?, Es un māksla I, Mākslas muzeju Jauniešu klubs, Senioru rīti muzejā, Interaktīva nodarbība: Krāsu treniņš muzejā, Es un māksla II, Sarunu cikls “Kopā ar Džo” u.c. MMRB visu vecuma grupu apmeklētāju pieprasīti bija šādi izglītības piedāvājumi: Interaktīva nodarbība skolēniem: Nospēlē muzeju!, Sietspiedes apdrukas darbnīca: Mākslas nospiedumi, Sarunas muzejā, Brīvlaika skola bērniem, Senioru rīti muzejā u.c. DMDM visu vecuma grupu apmeklētāju pieprasīti bija šādi izglītības piedāvājumi: Auduma apdrukas darbnīca: Madarošana, Nodarbība skolēniem aktuālajā izstādē, Sarunas muzejā, Mākslas un dizaina ekspedīcija: Orientējies muzejā!, Mākslas un dizaina ekspedīcija: Iepazīsti dizainu!, Koka spiedogu apdrukas darbnīca, Vārds dizainam, Mākslas un dizaina ekspedīcija: Iepazīsti keramiku! u.c. Pārskata periodā populārāks kļuva arī izglītības piedāvājums Muzeju krātuvē esošajā ekspozīcijā “Skulptūru mežs”, kur notika interaktīvās nodarbības “Mazais skulptūru mežs” un “Lielais skulptūru mežs”, kā arī pasākumu cikli “Sarunas muzejā” un “Mitrade”.

2024. gadā muzejs turpināja īstenot izglītības un komunikācijas pasākumus Ukrainas atbalstam, piemēram, 2024. gada 23.–24. februārī muzeja struktūrvienībās notika divu dienu solidaritātes un radošo aktivitāšu programma, kuras mērķis bija paust atbalstu Ukrainai un vākt ziedojumus fonda Ziedot.lv iniciatīvām. LNMM galvenajā ēkā notika sietspiedes darbnīca “Saulespuķes mieram” ar mākslinieces Elīnas Brasliņas radītiem dizainiem, mākslas studijas nodarbība “Mākslinieks un karš” pieaugušajiem un ģimenēm, kā arī ģimeņu darbnīca “Pasaka par Pūķi, kuru sauca Karš”, visas iedvesmojoties no Jāzepa Grosvalda darbiem. DMDM apmeklētāji veidoja piespraudes Ukrainas neatkarībai un piedalījās ukraiņu tradicionālās papīra griešanas mākslas – vitinankas – meistarklasē mākslinieces Darjas Kalašņikovas vadībā, radot kartītes, kas tika nosūtītas Ukrainas karavīriem. MMRB norisinājās kolāžu darbnīca “Saulespuķu spēks”, bet Muzeju krātuvē – ģimeņu nodarbība “Mazais skulptūru mežs” ar māla masku veidošanu, iedvesmojoties no antīkās un renesanses tēlniecības. Visa gada garumā Ukrainas civiliedzīvotājiem bija pieejama bezmaksas ieeja LNMM un tā struktūrvienībās, kā arī brīva dalība nodarbībās “Es un māksla”, savukārt LNMM mobilajā lietotnē tika piedāvāts audiogids ukraiņu valodā ar 23 stāstiem par muzeja pastāvīgās ekspozīcijas meistardarbiem.

2024. gadā Latvijas Nacionālais mākslas muzejs īstenojis daudzveidīgu un plaša spektra tematisko pasākumu programmu, kas nodrošināja muzeja klātbūtni sabiedriskajā un kultūras dzīvē. Pasākumu spektrs aptvēra izstāžu atklāšanas, koncertus, diskusijas, zinātniskos lasījumus, radošās darbnīcas, publiskas lekcijas, kā arī lielizmēra sabiedriskās norises. Klātienē aktivitātēs piedalījušies vairāk nekā 25 000 interesentu visās struktūrvienībās kopā, demonstrējot augstu muzeja kapacitāti dažādu auditoriju iesaistei. Analizējot pasākumu veidus un auditorijas, iezīmējas trīs dominējoši fokusi: izstāžu atklāšanas un pavadošie pasākumi, diskusiju, sarunu un lekciju cikli, kā arī radošās darbnīcas un pasākumi ģimenēm ar bērniem. Pasākumu tematiskais profils liecina par līdzsvarotu pieeju – līdzās profesionālajai diskusijai attīstīti arī iekļaujoši, eksperimentāli un sabiedriski atvērti formāti.

Muzeja atpazīstamību plašā sabiedrībā sekmē arī muzeja iesaiste un telpu izmantošana dažādu sabiedriski nozīmīgu pasākumu, valsts reprezentācijas pasākumu, kā arī dažādu auditorijas dažādošanas un sabiedriskās saskarsmes akciju programmās. Piemēram, 12.01.2024. sadarbībā ar Eiropas Parlamentu Latvijā, Latvijas Ārpolitikas institūts Latvijas Nacionālajā mākslas muzejā organizēja Eiropas Parlamenta priekšsēdētājas Robertas Metsolas diskusiju ar nevalstisko organizāciju pārstāvjiem un jauniešiem, bet 31.01.2024. Ukrainas prezidenta kundze Olena Zelenska Latvijas Nacionālajā mākslas muzejā tikās ar nevalstisko organizāciju pārstāvjiem, kuri sniedz atbalstu Ukrainai, kā arī ukraiņu diasporas pārstāvjiem un Latvijā patvērumu radušajiem Ukrainas bēgļiem. 02.12.2024. muzejā notika Ārlietu ministres Baibas Bražes organizētā Kanādas un Baltijas valstu ārlietu ministru tikšanās un preses konference, bet 09.12.2024. muzejā notika Ministru kabineta balvas pasniegšanas svinīgā ceremonija, savukārt Zviedrijas vēstniecība Latvijā uz LNMM galvenās ēkas ieejas kāpnēm 05.04.2024. rīkoja ABBAS dziesmas "Waterloo" 50 gadu jubilejas atzīmēšanas zibakciju.

2. FINANŠU RESURSI UN IESTĀDES DARBĪBAS REZULTĀTI

2.1.Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums

Nr.p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde) [2023]	Pārskata gadā [2024]	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	8 836 050	6 482 494	9 401 015
1.1.	dotācijas	8 061 333	5 582 494	8 431 015
t.sk.	nomas maksa par Mākslas muzeju RĪGAS BIRŽA	2 218 853	2 235 250	2 235 250
t.sk.	nomas maksa par Muzeju krātuvēm Pukla ielā 8		592 272	592 272
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	774 717	900 000	984 195
1.4.	transferti	0	0	0
1.5.	ziedojumi un dāvinājumi	124 878	171 166	171 166
2.	Izdevumi (kopā)	8 847 695	6 482 974	9 401 495
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	8 667 670	6 211 657	9 233 270
2.1.1.	t.sk. kārtējie izdevumi	8 667 670	6 211 657	9 233 270
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	180 025	271 317	168 225

2.1.1. Finanšu līdzekļi iestādes darbības nodrošināšanai un to izlietojums

2024. gadā LNMM kopējais finansējums sasniedza 9,4 milj. EUR, par vairāk nekā pusmiljonu pārsniedzot 2023. gada līmeni. Lielāko daļu veidoja valsts dotācijas (8,43 milj. EUR), t.sk. telpu nomas izmaksu segšanai Mākslas muzejam “Rīgas Birža” un Muzeju krātuvēm Pulkveža ielā.

Pašu ieņēmumi pārsniedza plānoto, sasniedzot 0,98 milj. EUR, pateicoties jaunajam cenrādim, kas stājās spēkā 2024. gada septembrī un paredzēja augstākas pakalpojumu cenas.

Izdevumu struktūrā dominēja uzturēšanas izmaksas, pieaugot ikdienas uzturēšanas izmaksām, īpaši komunālo pakalpojumu un energoresursu rēķini, kas atspoguļo inflācijas spiedienu uz muzeja darbības nodrošināšanu.

Personāla atlīdzība (atalgojums, piemaksas, sociālās iemaksas) sasniedza 3,07 milj. EUR no kopējiem izdevumiem, bet preces un pakalpojumi – 2,84 milj. EUR, tostarp komunālie pakalpojumi 584 tūkst. EUR. Izdevumi kapitālieguldījumiem (0,17 milj. EUR) samazinājās, jo prioritāte tika piešķirta pamatfunkciju nodrošināšanai un esošās infrastruktūras uzturēšanai. Jāpiebilst, ka kopējais Kultūras ministrijas konkursa kārtībā sadalītā finansējuma apjoms LNMM attīstības (starptautiskajiem izstāžu) projektiem 2024. gadā veido 265 000 EUR.

Latvijas Nacionālajam mākslas muzejam pieejamais finansējums (budžeta dotācija, pašu ieņēmumi, konkursa kārtībā saņemtais finansējums, ziedojumi un dāvinājumi) ir izlietots atbilstoši muzeja misijai un darbības stratēģijai, t. i. muzeja pamatdarbības nodrošināšanai – krājuma uzturēšanai, ekspozīciju un izstāžu darbībai, komunikācijai ar sabiedrību.

2.1.2. Iestādes saņemtie ziedojumi un dāvinājumi, to izlietojums

2023. gadā muzejs piesaistījis sponsoru līdzekļus – ziedojumus un dāvinājumus 171 166 EUR apmērā. Ziedojumi un dāvinājumi pārsvarā tika saņemti kā mērķziedojumi LNMM struktūrvienībās īstenoto izstāžu, izglītības un komunikācijas projektu finansēšanai. Ziedojumi galvenokārt izlietoti šādiem mērķiem:

- muzeja izstāžu (t.sk. ar ārvalstu mākslinieku piedalīšanos) darbības nodrošināšanai (tehniskais nodrošinājums un iekārtojums);
- muzeja pedagoģisko programmu īstenošanai (lektoru piesaiste u.c.);
- informatīvo materiālu izgatavošanai (vizuālā reklāma, drukātie un digitālie informatīvie materiāli);
- muzeja speciālistu gatavotu publikāciju (muzeja izstāžu un kolekciju katalogi) izdošanai.

Nozīmīgākie ziedotāji LNMM projektu īstenošanai 2024. gadā bija Borisa un Ināras Teterevu fonds, finansējot vairākus starptautiskus izstāžu projektus. Starp nozīmīgākajiem atbalstītājiem bija arī Roche Finanz AG ar ieguldījumu izstādes “Drosme un rūpe” īstenošanā Dekoratīvās mākslas un dizaina muzejā un Nākotnes atbalsta fonds ar finansējumu izstāžu projektu ieviešanai. Citus nozīmīgus ziedojumus sniedza Rietumu banka, RIX Shipmanagement SIA, Spānijas vēstniecība Latvijā un Riga Towage Company SIA. Izglītības programmas “Nāc muzejā” atbalstīja uzņēmums Yoga Space SIA. Papildus muzejs saņēma vairākus mazāka apjoma ziedojumus no citiem uzņēmumiem un privātpersonām, kas kopumā veicināja muzeja izstāžu, izglītības un kultūras programmu īstenošanu.

2.1.3. Projektos piesaistītais finansējums un tā izlietojums

Lai nodrošinātu nepārtrauktu un kvalitatīvu LNMM pamatfunkciju izpildi, arī šajā pārskata periodā muzeja speciālisti meklējuši iespējas piesaistīt izstāžu veidošanai un tiešsaistes piedāvājuma paplašināšanai papildu finansējumu.

2024. gadā muzejs īstenojis plaša spektra finansējuma piesaistes projektus, iegūstot līdzekļus gan starptautiski, gan nacionāli nozīmīgiem izstāžu, pētniecības, izglītības un publisko programmu projektiem. Galvenie finansējuma avoti bija Valsts kultūrkapitāla fonds (VKKF), Kultūras ministrija, ziedojumi un sponsorējumi no Borisa un Ināras Teterevu fonda, Rietumu Bankas, kā arī starptautiskā partnerībā iegūtie līdzekļi projektam ES programmā “Radošā Eiropa” (Projekts Nr. 1011743319 – *Talking Heads – Conversations with Art from the past*).

Lielākie līdzekļi novirzīti starptautisku mākslas izstāžu organizēšanai (piemēram, “Espana Blanca y Negra”, “Itālijas gaismā”, Ludolfa Liberta retrospekcija), deponējumu nodrošināšanai un pastāvīgo ekspozīciju attīstībai. Atsevišķi projekti vērsti arī uz izdevējdarbību, dizaina nozares popularizēšanu, muzejpedagoģijas attīstību un starptautisku zinātnisko forumu rīkošanu. Finansējuma mērķu dažādība atspoguļo muzeja stratēģisko pieeju partnerību veidošanā, daudzveidīgu auditoriju iesaistē un ilgtspējīgā kultūras piedāvājuma attīstībā.

VKKF 2024. gadā finansējis plašu Latvijas Nacionālā mākslas muzeja projektu spektru, piešķirot līdzekļus 13 dažādiem ar LNMM aktivitātēm saistītiem pieteikumiem. Finansējums galvenokārt piešķirts izstāžu un ekspozīciju sagatavošanai, piemēram, “Jānis Krievs. Pagājusī nākotne”, Ludolfa Liberta retrospektīvai, kā arī tematiskām izstādēm dekoratīvās mākslas un dizaina jomā (“Skārienjūtīgs”, “Dizaina procesi tuvplānā”). Nozīmīgs atbalsts sniegts arī izglītojošo un publisko programmu īstenošanai, tostarp muzejpedagoģiskajiem cikliem (“Vārdiem ir nozīme”) un starptautiskiem zinātniskiem lasījumiem (“Autentiskums muzeju kolekcijās”). Atsevišķi projekti vērsti uz izdevējdarbību un kolekciju pētniecību, piemēram, Āzijas mākslas kolekcijas tematiskā izdevumu sērija un Indijas mākslas ekspozīcijas koncepta izstrāde. Kopējais VKKF piešķirtais finansējums LNMM 2024. gadā sasniedz 135 103 EUR.

Kultūras ministrijas konkursa kārtībā sadalītais finansējums LNMM attīstības projektiem 2024. gadā koncentrēts uz augsta mēroga starptautisku izstāžu nodrošināšanu, akcentējot muzeja stratēģisko virzību uz starptautisku sadarbību un kultūras diplomātiju. Piešķirti ievērojami līdzekļi tādiem projektiem kā “Itālijas gaismā. No Fatori līdz Morandi” un “Espana Blanca y Negra: Spānijas vīzija no Fortuni līdz Pikaso”. Šie piešķirumi apliecina valsts prioritāti starptautiski nozīmīgu kultūras notikumu organizēšanā un Latvijas muzeju iesaistē Eiropas kultūras aprītē.

2.1.4. Muzeja sniegtie publiskie pakalpojumi

2.1.5.1. Bezmaksas publiskie pakalpojumi

LNMM bezmaksas apmeklējuma politika 2024. gadā paredz plašu piekļuves iespēju spektru dažādām sabiedrības grupām, balstoties uz iekļaujošas pieejas un pieejamības principiem.

Bezmaksas ieeja nodrošināta pirmsskolas vecuma bērniem, bērniem ar invaliditāti un sociāli mazaizsargātiem bērniem un jauniešiem, personām ar I un II invaliditātes grupu, viņu pavadošajām personām un surdotulkkiem. Atbalstīta arī profesionālā izglītība mākslas un kultūras jomā – bezmaksas ieeja paredzēta mākslas skolu, Latvijas Mākslas akadēmijas studentiem un citu izglītības iestāžu audzēkņiem, ja apmeklējums notiek izglītības procesa ietvaros.

Tāpat bez maksas muzeju var apmeklēt muzeju darbinieki, ICOM un ICOMOS biedri, LNMM Drauga kartes īpašnieki, muzeja brīvprātīgie un Jauniešu kluba dalībnieki, mediju pārstāvji, grupu vadītāji, kā arī Ukrainas civiliedzīvotāji. Tradicionāli bezmaksas ieeja paredzēta Starptautiskajā muzeju dienā (18. maijā), akcijās “Eiropas Muzeju nakts” un “Baltā nakts”.

Turklāt ikvienam interesentam tiek nodrošināta bezmaksas pieeja pastāvīgajām ekspozīcijām katra mēneša pēdējā svētdienā – Latvijas Nacionālā mākslas muzeja galvenajā ēkā, Mākslas muzejā RĪGAS BIRŽA un Dekoratīvās mākslas un dizaina muzejā. Šie pasākumi būtiski veicina sabiedrības līdzdalību kultūras dzīvē un mākslas pieejamību plašākam sabiedrības lokam.

Visām apmeklētāju kategorijām – konsultācijas un informācijas sniegšana klātienē un pastarpināti (ar pasta, interneta vai telefona starpniecību); muzeja aktuālās informācijas pieejamība mājas lapā www.lnmm.lv; atsevišķām apmeklētāju kategorijām – dalība akciju tipa pasākumos; dalība izglītojošajos semināros (piemēram, „Informatīvais seminārs skolotājiem”).

2.1.5.2. Maksas publiskie pakalpojumi

Latvijas Nacionālais mākslas muzejs (LNMM) 2024. gadā nodrošināja plašu maksas pakalpojumu klāstu, kas tika aktualizēts ar jaunu cenrādi, apstiprinātu 2024. gada 13. augusta Ministru kabineta sēdē. Jaunais cenrādis, kas stājas spēkā no 2024. gada 1. septembra, precizē un sistematizē muzeja pakalpojumu tipus, to cenas, piemērojamās atlaides un bezmaksas ieejas iespējas. Ar pilnu muzeja piedāvājumu un publisko pakalpojumu cenrādi un aktuālajiem piedāvājumiem var iepazīties muzeja mājas lapā www.lnmm.lv

LNMM piedāvā pakalpojumus, kas ietver pastāvīgo ekspozīciju un izstāžu apskati, izglītojošās programmas, speciālās ekskursijas, radošās darbnīcas, audiogidus, kā arī telpu nomu un atsevišķus pakalpojumus pētniecības vajadzībām. Jaunajā cenrādī noteiktas konkrētas cenas individuāliem apmeklētājiem, ģimenēm un grupām, diferencējot tās atkarībā no apmeklētās struktūrvienības, apmeklējuma veida un pakalpojuma specifikas. Tiek piemērotas arī dažādas atlaides – 50 % apmērā studentiem, pensionāriem, trūcīgām personām, personām ar III grupas invaliditāti u.c., kā arī 20 % atlaide apmeklētājiem grupās.

Kopumā LNMM maksas pakalpojumu politika 2024. gadā orientēta uz sabalansētu pieejamību dažādām sabiedrības grupām, vienlaikus nodrošinot kvalitatīvu kultūras pakalpojumu sniegšanu un ilgtspējīgu muzeja darbību. LNMM maksas pakalpojumu politika demonstrē centienus līdzsvarot profesionālu kultūras saturu ar pieejamību dažādām auditorijām, tai skaitā izglītības iestādēm, pētniekiem, kultūras tūristiem, ģimenēm ar bērniem un profesionālajiem lietotājiem. Tāpat būtiska ir caurskatāma atlaižu un bezmaksas pieejamības sistēma, kas atbilst sabiedriskā muzeja misijai.

2.2. Novērtējums par stratēģijas ieviešanu

2024. gadā turpināta Latvijas Nacionālā mākslas muzeja ilgtermiņa darbības un attīstības stratēģijas 2016–2025 ieviešana, kā arī muzeja politiku un ikgadējā darba plāna īstenošana, balstoties uz noteiktajām prioritātēm. Vienlaikus, ņemot vērā ilgtermiņa ārējo faktoru – Covid-19 pandēmijas un Krievijas iebrukuma Ukrainā – ietekmi uz muzeju nozares attīstību, tostarp vietējo un starptautisko tūrisma plūsmu, joprojām aktuāla ir nepieciešamība elastīgi pārskatīt un pielāgot muzeja stratēģiskos un operatīvos plānošanas dokumentus, nodrošinot atbilstību mainīgajiem apstākļiem un sabiedrības vajadzībām. Vienlaikus var atzīt, ka LNMM stratēģiskie uzstādījumi joprojām ir aktuāli un saskan ar muzeja darbības prioritātēm – kvalitatīva kultūras piedāvājuma veidošanu, krājuma pieejamības paplašināšanu, sabiedrības iesaistes un starptautiskās sadarbības stiprināšanu. 2024. gadā sasniegtie rezultāti vairākos muzeja darbības virzienos – tostarp krājuma digitalizācijā, izstāžu darbā, zinātniskajā pētniecībā un izglītojošajā darbībā – liecina par stratēģijas konsekventu īstenošanu un spēju elastīgi reaģēt uz pārmaiņām kultūrpolitiskajā vidē.

2.3. Pārskats par iestādes vadības un darbības uzlabošanas sistēmām efektīvas darbības nodrošināšanai

Pārskata gadā turpinājās LNMM darbības modeļa attīstība un iestādes darbības efektivitātes izvērtēšana esošajās struktūrvienībās, analizējot pārskata gada rezultātīvos rādītājus un pielāgojoties aktuālajai situācijai muzeja darbību ierobežojošos apstākļos. Pēc nepieciešamības aktualizēti spēkā esošie un izstrādāti jauni iekšējie normatīvie akti. Veikta darbinieku ikgadējā novērtēšana. Muzeja iekšējā vidē ir izveidojusies attālinātā darba vadības un īstenošanas kārtība, attīstījušās un nostiprinājušās darbinieku iemaņas darbam un komunikācijai attālinātā formātā. Pārskata periodā īpaša uzmanība tika pievērsta drošības jautājumu risināšanai un nostiprināšanai iekšējo normatīvo aktu vidē.

LNMM darbinieki 2024. gada noslēguma pasākumā DMDM 06.01.2025. Foto: Lauris Vīksne

3. PERSONĀLS

Pārskata gadā turpināts attīstīt LNMM struktūras modeli, lai nepietiekošas cilvēkresursu kapacitātes un finansējuma apstākļos nodrošinātu iestādes profesionālu darbu muzejisko funkciju griezumā visās LNMM struktūrvienībās.

Kopējais amata vietu skaits 2024. gadā – 183, no tiem administrācija un speciālisti – 106, pārējais personāls – 77. Finansējums LNMM darbinieku atlīdzībai 2024. gadā sasniedza vidējo bruto darba samaksu mēnesī 1 108 EUR apmērā, bet muzeja speciālistu vidējā bruto darba samaksa mēnesī sastādīja tikai 1 215 EUR, līdz ar to muzeja speciālistu atalgojums joprojām atpaliek no vidējās darba samaksas valstī (2024. gadā: saskaņā ar CSP datiem: 1 685 EUR² mēnesī).

Darbinieki	Vidējais slodžu skaits	Vidējais atalgojums EUR
KOPĀ	183	1 108
Direktors/vadītājs	1	4 125
Direktora/vadītāja vietnieki struktūrvienību vadītāji	11	2 418
Muzeja speciālisti	94	1 215
Pārējais personāls	77	752

2024. gadā Latvijas Nacionālajā mākslas muzejā bija 169 darbinieki (no 183 amata vietām), no kuriem 107 jeb 63 % strādāja speciālistu amatos (tajā skaitā muzeju vadība un struktūrvienību vadītāji), bet 62 jeb 37 % – citos amatos. Lielāko darbinieku daļu veidoja sievietes – 142 jeb 84 %, savukārt vīrieši – 27 jeb 16 %.

Vecuma struktūrā 22 darbinieki jeb 13 % bija līdz 30 gadu vecumam, 111 jeb 66 % – vecumā no 31 gada līdz pensijas vecumam, bet 36 jeb 21 % – pensijas vecumā. Pēc darba stāža 68 darbinieki jeb 40 % muzejā nostrādājuši līdz 5 gadiem, 72 jeb 43 % – no 5 līdz 20 gadiem, bet 29 jeb 17 % – vairāk nekā 20 gadus.

2024. gada laikā darbu muzejā sāka 36 darbinieki, tostarp 12 speciālisti un 24 pārējo amatu pārstāvji, savukārt darba attiecības tika izbeigtas ar 37 darbiniekiem – 9 speciālistiem un 28 pārējo amatu pārstāvjiem.

Muzejā iespēju robežās tiek nodrošinātas darbinieku profesionālās izaugsmes iespējas, sniedzot iespējas apmeklēt dažādus profesionālās kvalifikācijas celšanas kursus un seminārus (2024. gadā – 156 muzeja darbinieki apmeklējuši 32 kvalifikācijas celšanas pasākumus), darbinieki tiek motivēti turpināt izglītību. No kopumā 169 darbiniekiem 108 jeb 64 % ir augstākā izglītība. Vadītāju grupā (muzeju direktori, vadītāji un struktūrvienību vadītāji) visiem 12 darbiniekiem ir augstākā izglītība, tostarp 1 ar zinātņu doktora grādu, 9 ar maģistra grādu un 2 ar bakalaura grādu. Speciālistu vidū no 95 darbiniekiem 83 ir ar augstāko izglītību — tajā skaitā 5 ar zinātņu doktora grādu, 50 ar maģistra grādu, 23 ar bakalaura grādu un 5 ar pirmā līmeņa augstāko izglītību. Pārējo darbinieku vidū augstākā izglītība ir 13 darbiniekiem, savukārt 61 darbinieks ir ar vidējo izglītību. Turklāt 4 darbinieki pašlaik studē vai apgūst doktorantūras programmās.

Vairāki muzeja darbinieki ir vieslektori dažādās kultūras nozares augstskolās, kā arī iesaistās muzeju nozares darbinieku tālākizglītības nodrošināšanā un nozares nevalstisko organizāciju aktivitātēs. LNMM darbinieki ir arī VKKF dažādu nozaru ekspertu komisiju, darbojas Latvijas Muzeju padomē, Latvijas Muzeju biedrībā un ir vēl arī citu institūciju profesionālie eksperti.

² https://www.csp.gov.lv/lv/jaunums/2024-gada-videja-alga-pirms-nodoklu-nomaksas-1-685-eiro-menesi?utm_source=https%3A%2F%2Fwww.google.com%2F

4. KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU

4.1. Pasākumi, kas veikti sabiedrības informēšanai un izglītošanai

2024. gadā muzejs ir mērķtiecīgi turpinājis apmeklētājiem pievilcīgas muzeja informatīvās vides veidošanu, muzeja krājuma un aktuālo mākslas dzīves procesu popularizāciju, realizējot mūsdienīgas muzeja pedagoģiskās aktivitātes, kā arī stiprinājis komunikāciju ar sabiedrību mūsdienīgos informācijas kanālos.

2024. gadā Latvijā Nacionālā mākslas muzeja digitālajā vidē un medijos saglabāts augsts aktivitātes un auditorijas iesaistes līmenis. Muzeja mājaslapā reģistrēti 1 434 470 lapu skatījumi, kas ir neliels pieaugums salīdzinājumā ar 2023. gadu (1 430 221). Apmeklējumu struktūrā fiksētas 451 675 sesijas, 235 524 aktīvie lietotāji un 227 340 jauni lietotāji, kas apliecina stabilu interesi un jaunu apmeklētāju piesaisti. Sociālo mediju kanālos LNMM sasniedzis plašu auditoriju. *Facebook* skatījumu skaits sasniedza 870 432, bet sekotāju skaits pieauga līdz 24 137 (2023. gadā – 22 529). *Instagram* platformā reģistrēti 839 495 skatījumi un 20 183 sekotāji (2023. gadā – 18 500). X (Twitter) uzskaitīti 256 407 skatījumi un 14 615 sekotāji, savukārt *YouTube* kanāls sasniedza 130 740 skatījumu. Turpinās muzeja satura pieejamības paplašināšana arī platformā *Google Arts & Culture*, kur LNMM sadaļa guva 13 385 skatījumus, MMRB – 2 211, DMDM – 1 585, SBM – 6 094, SM – 430. Papildu tam, *SoundCloud* audio kanāls piesaistīja 1 356 skatījumus.

Digitālo resursu attīstībā būtisku vietu ieņem digitālās bibliotēkas platformas: digitalabiblioteka.lv – 130 740 skatījumi, makslaskolekcija.lv – 31 628 skatījumi, lnmm.gov.lv – 9 981 skatījums, kā arī atsevišķu struktūrvienību lapas (LNMM – 32 006, MMRB – 3 052, DMDM – 3 472). Mobilā lietotne 2024. gadā lejupielādēta 1 707 reizes latviešu, angļu un ukraiņu valodā, kā arī 125 reizes korejiešu valodā.

Mediju atspoguļojums kopumā uzrāda izaugsmi. Publikāciju skaits presē pieauga līdz 903 (2023. gadā – 887), sižetu skaits televīzijā ievērojami palielinājās – 889 (2023. gadā – 641), radio sižetu skaits sasniedza 195 (2023. gadā – 162), bet publikāciju skaits internetā pieauga līdz 3 036 (2023. gadā – 2 622). Šī dinamika apliecina muzeja redzamības un sabiedrības informētības pieaugumu.

2024. gadā muzejs saglabāja un nostiprināja savu digitālo un mediju klātbūtni. Novērojams mērens mājaslapas skatījumu pieaugums, sekotāju skaita kāpums galvenajos sociālajos tīklos un būtisks mediju sižetu skaita pieaugums, īpaši televīzijā. Stabīlā lietotāju interese par digitālajiem resursiem un platformu dažādība apliecina muzeja spēju efektīvi izmantot digitālos kanālus sabiedrības sasniegšanai un iesaistei.

4.1.1. Komunikācija interneta vidē un sadarbība ar medijiem, lai popularizētu muzeja pakalpojumus

4.1.1.1. Informācijas aprites nodrošināšana

Pārskata periodā sistemātiski un plānveidīgi vadīti muzeja komunikācijas procesi, nodrošinot savlaicīgu un pilnvērtīgu informācijas apriti Latvijā un ārpus tās.

Informācijas un reklāmas jomā pastāvīgi nodrošināta savlaicīga un pilnvērtīga informācijas aprite: ziņu apkopošana, atlase, apstrāde un nogādāšana dažādām muzeja mērķauditorijām. Darbs veikts ciešā kontaktā ar izstāžu kuratoriem, organizatoriem un māksliniekiem. Materiāli pieejami LNMM mājas lapā, pa e-pastu, LNMM vēstkopā, izlases veidā – uz muzeja informatīvajiem stendiem.

Pārskata periodā regulāri tika veikts informācijas aprites monitorings – muzeja pieminējumu skaits medijos (pamatā saskaņā ar LETA mediju monitoringa datiem) un avotiem, kā arī ziņu, datu un materiālu par LNMM pasākumiem, izstādēm u.c. pareizībai un precizitātei medijos un sociālajos tīklos.

Lai paplašinātu informācijas pieejamību, nozīmīgākie pasākumi, lekcijas u.c. muzeja piedāvājums pieejams arī video formātā LNMM *Youtube* kanālā un muzeja veidotie stāsti par mākslas darbiem un māksliniekiem – audio formātā *Soundcloud* kanālā.

Muzejs izplata vēstkopu ar pakalpojuma *MailerLite* starpniecību un reizi mēnesī tās abonētus informē par LNMM struktūrvienību aktualitātēm.

5.1.1.2. Darbs ar plašsaziņas līdzekļiem

Pārskata periodā izmantotas vairākas iespējas sabiedrības informēšanai par Latvijas Nacionālā mākslas muzeja darbību, reklamējot un popularizējot tā pakalpojumus un aktivitātes Latvijā un ārpus tās.

Pēc pieprasījuma žurnālistiem, blogu autoriem un korespondentiem operatīvi un iespējami pilnā apjomā sniegta informācija par visām muzeja darbības jomām – telefoniski, mutiski, elektroniski.

2024. gadā muzejs turpināja mērķtiecīgu darbu ar mediju auditoriju, organizējot kopumā 31 pasākumu, kas īpaši veltīts mediju pārstāvjiem — tostarp 22 mediju pastaigas pirms izstāžu atklāšanām visās struktūrvienībās, kā arī preses konferences, mediju brokastis un vizītes valsts un starptautisku organizāciju pārstāvju klātbūtnē. Šāda sadarbība veicināja regulāru muzeja aktualitāšu atspoguļojumu nacionālajos un specializētajos plašsaziņas līdzekļos un nostiprināja LNMM kā uzticamu un profesionālu informācijas partneri kultūras jomā.

Preses lapu (relīžu) sagatavošana un komunikācijas procesu vadība ar plašsaziņas līdzekļiem ir būtiska sabiedrisko attiecību darba sastāvdaļa. Tāpēc katram LNMM pasākumam (izstāde, nodarbība, tikšanās ar māksliniekiem, kuratora vai vieslektora lekcija, seminārs, konference, preses konference, akcija, citas aktivitātes un svarīgi jaunumi) tika gatavota informācija presei; pārskata periodā tika sagatavoti paziņojumi plašsaziņas līdzekļiem, elektroniskie reklāmas plakāti un atsevišķi paziņojumi apmeklētājiem.

LNMM darbību atspoguļošo publikāciju skaits 2024.gadā

Publikācijas presē	Sižeti TV	Sižeti radio	Publikācijas internetā
903	213	360	3036
<i>*Avots: Nacionālā informācijas aģentūra LETA: Mediju monitorings</i>			

4.1.1.3. Sociālie mediji

Pārskata periodā stratēģiski veidota un attīstīta visu LNMM struktūrvienību komunikācija sociālajos tīklos, tādējādi personīgāk uzrunājot un iepazīstinot ar muzeja aktivitātēm gan lojālos, gan potenciālos muzeja apmeklētājus. 2024. gadā regulāri veidotas un publicētas ziņas par notiekošo visos LNMM muzejos, kā arī iesaistīja sekotājus ar muzeja pamatdarbību saistītās aktivitātēs.

Komunikācija sociālajos medijos ir veicinājusi institūcijas komunikāciju un atpazīstamību, ļāvusi veidot mūsdienīga un atvērta muzeja tēlu, kā arī uzlabojusi klientu apkalpošanu, sabiedrības informētību un zināšanas, izpratni par kultūras un mākslas jomas liecībām un aktualitātēm. 2024. gada beigās Latvijas Nacionālā mākslas muzeja struktūrvienību kopējais sekotāju skaits sociālajos medijos sasniedza 113 726, apliecinot stabilu un plašu auditoriju digitālajā vidē. Sociālās saziņas platformu līderpozīciju saglabā Facebook (62 038 sekotāji) un Instagram (31 809 sekotāji), savukārt YouTube auditorijas sasniedzamība (1 680 sekotāji) koncentrēta LNMM pamatkontā. LNMM Galvenās ēkas konti saglabā dominējošo pozīciju visās platformās (kopā 52 257 sekotāji), taču aktīvu sekotāju bāzi veido arī Mākslas muzejs RĪGAS BIRŽA (22 600) un Dekoratīvās mākslas un dizaina muzejs (19 611). Šie rādītāji apliecina sistemātisku komunikācijas darbu un digitālās klātbūtnes stratēģisku attīstību visās struktūrvienībās.

Sekotāju skaits LNMM struktūrvienību sociālo tīklu kontiem

uz 31.12.2024.	Facebook	Twitter	Instagram	Youtube	KOPĀ
	62 038	18 199	31 809	1 680	113 726
LNMM	23 999	6 478	20 100	1 680	52 257
MMRB	14 477	3 716	4 407	0	22 600
DMDM	12 232	3 089	4290	0	19 611
ARS	9 441	3 632	2 187	0	15 260
SM	303	0	359	0	662
SBM	1 586	1 284	466	0	3 336

5.1.1.4. Pasākumi tūrisma veicināšanai

Lai gan tūristu plūsmas ziņā Rīgā 2024. gadā tika pat pārsniegti 2019. gada rādītāji,³ LNMM tomēr nebija vērojama organizētā grupu tūrisma plūsmas atjaunošanās 209. gada līmenī. 2024. gadā visas LNMM struktūrvienības kopā apmeklējuši tikai 2 613 ārzemnieki grupās, kā arī 8 597 vietējie apmeklētāji grupās, t.sk. vietējie tūristi organizētās grupās (neskaitot skolēnu grupas), un šie rādītāji joprojām neuzrāda vērtīgu pieaugumu, salīdzinot ar 2019. gadu.

Pēc pieprasījuma sniegta nepieciešama informācija par LNMM pieejamību un pakalpojumiem, sniegtas intervijas, gatavoti reklāmas un informatīvie materiāli svešvalodās par muzeju, sagatavota un izplatīta informācija Baltijas valstu valodās, kā arī muzeja mājaslapā uzturēta pamatinformācija ukraiņu, franču, spāņu un vācu valodā.

Iespēju robežās uzturēta sadarbība ar drukāto tūrisma materiālu (kartes, ceļveži, bukleti, tūrisma žurnāli) izdevējiem un izplatītājiem, tūrisma blogeriem, tūrisma nozares pārvaldes institūcijām u.c.

4.1.2. Pasākumi muzeja pieejamības sekmēšanai plašā sabiedrības grupu spektrā

Muzeja darbā regulāri tiek iesaistīti LNMM brīvprātīgo programmas dalībnieki un praktikanti no dažādām Latvijas un ārvalstu mācību iestādēm (pārskata periodā kopā noslēgti 9 līgumi par praktiku nodarbināšanu dažādās LNMM struktūrvienībās).

Muzejs ir ģimenēm draudzīga vieta – gan no vides, gan pakalpojumu pieejamības aspekta, ko LNMM nodrošina esošās infrastruktūras iespēju robežās, kā arī, piedāvājot īpaši pievilcīgu ieejas maksu ģimenēm ar bērniem.

Nodrošinot muzeja pieejamības palielināšanos, 2024. gadā LNMM muzeji bijuši atvērti apmeklētājiem 6 dienas nedēļā, ar pagarinātu atvēršanas laiku vienu reizi nedēļā visās struktūrvienībās:

- Piekdienās līdz plkst. 20:00 apmeklētājiem ir atvērts MMRB un LNMM galvenā ēka;
- Trešdienās līdz plkst. 19.00 ir atvērts DMDM;
- Otrdienās līdz plkst. 19.00 ir atvērts SBM.

Lai nodrošinātu muzeja pakalpojumus plašam sabiedrības spektram, tiek rīkotas akciju dienas, kā arī katra mēneša pēdējā svētdienā LNMM piedāvā pastāvīgo ekspozīciju apskati bez maksas.

Muzeja mājas lapas dizains un komunikācijas ievirze citos tiešsaistes kanālos veido skaidru izpratni par LNMM struktūrvienībām un palīdz orientēties muzeja plašajā piedāvājumā – ikvienam interesentam ir iespēja ērti un ātri uzzināt aktualitātes un iegūt sev nepieciešamo informāciju, turklāt tā ir lietojama arī uz dažādām mobilajām ierīcēm.

4.1.3. Pasākumi piemērotas vides un pakalpojumu nodrošināšanai cilvēkiem ar īpašām vajadzībām

Samērojot ar infrastruktūras reālajām iespējām, LNMM visās struktūrvienībās tiecas attīstīt pakalpojumus cilvēkiem ar īpašām vajadzībām, pielāgojot muzeja pakalpojumus cilvēkiem ar dzirdes traucējumiem, cilvēkiem ar redzes traucējumiem, kā arī nodrošinot informācijas, vides un pakalpojumu pieejamību cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem (personām ratiņkrēslos). Pārskata periodā visplašākās iespējas nodrošināt pieejamību ir „Mākslas muzejā RĪGAS BIRŽA”, kas izvietots 2011. gadā rekonstruētā ēkā ar attiecīgi izveidotu infrastruktūru (lifti, nobrauktuves, aprīkota WC utt.), kā arī pēc rekonstrukcijas 2016. gadā jaunatvērtais LNMM galvenais ēka.

Apmeklētājiem ar 1. un 2. grupas invaliditāti tiek nodrošināta bezmaksas ieeja visās LNMM struktūrvienībās.

Latvijas Nacionālais mākslas muzejs ir atvērts ikvienam un tiecas veidot visiem pieejamu un pielāgotu vidi. LNMM mājaslapā www.lnmm.lv katrai muzeja struktūrvienībai ir izveidota īpaša sadaļa “Pieejamība muzejā”, kur apkopota noderīga informācija par muzeja un tā sniegto pakalpojumu pieejamību, ar kuru apmeklētāji ir aicināti iepazīties pirms muzeja apmeklējuma

³ Sk. <https://www.liveriga.com/lv/13686-rigas-turisms-2024-labakais-gads-kops-2019-un-2-vieta-prestiza-eiropas-topa>

(apakšsadaļas: Pakalpojumu pieejamība, Autostāvvietas un velosipēdu novietnes, Ēkas raksturojums, Pieejamības raksturojums apmeklētājiem ar bērniem, ar kustību traucējumiem, ar redzes traucējumiem, ar dzirdes traucējumiem, ar garīga rakstura traucējumiem).

Par muzeja pieejamību un speciāli veidotiem piedāvājumiem cilvēkiem ar īpašām vajadzībām sabiedrība tiek informēta arī ar muzeja oficiālo sociālo tīklu kontu starpniecību.

4.2. Pasākumi sabiedrības viedokļa izzināšanai par apmierinātību ar valsts iestādes darba kvalitāti

Visās LNMM struktūrvienībās ir pastāvīgi pieejama atsauksmju grāmata, kurā regulāri apmeklētāji raksta savus viedokļus par muzeju. Rezultāti vai secinājumi: atsauksmju grāmatas palīdz noskaidrot sabiedrības viedokli par muzeja piedāvājumu, uzlabot tā sniegumu.

Visos LNMM sociālo mediju kontos (t.sk. *Google Business* profilos) regulāri tiek veikts monitorings apmeklētāju viedokļu par LNMM struktūrvienību piedāvājumu izzināšanai. Rezultāti vai secinājumi: sociālie tīkli palīdz noskaidrot sabiedrības viedokli par muzeja piedāvājumu, uzlabot tā sniegumu.

Regulāri tiek rīkotas tikšanās ar LNMM brīvprātīgajiem, kurās tiek diskutēts par LNMM struktūrvienību pieejamību sabiedrībai un izstāžu, pasākumu un izglītības programmu piedāvājumu kvalitāti utt. Apmeklētāju apkalpošanas kvalitātes izvērtēšanas darbā tiek iesaistīti arī eksponātu uzraugi, garderobisti un kasieri – tie darbinieki, kuri pirmie satiek apmeklētājus muzejā. Rezultāti vai secinājumi: LNMM brīvprātīgo secinājumi un analīzes palīdz noskaidrot sabiedrības viedokli par muzeja piedāvājumu, uzlabot tā sniegumu.

Regulāri tiek veikts mediju monitorings, apzinot mākslas kritiķu, viedokļa līderu un citu sabiedrības pārstāvju viedokli par LNMM aktivitātēm. Rezultāti vai secinājumi: šādi monitoringi palīdz orientēties sabiedriskajā domā un tās diskursā, stratēģiski plānojot darbu ar medijiem un muzeja publicitāti.

4.3. Sadarbība ar nevalstisko sektoru

Pārskata periodā īstenota sadarbība ar dažāda profila nevalstiskajām organizācijām, piemēram (izlase):

- LNMM ir Latvijas Muzeju biedrības biedrs un Starptautiskās muzeju padomes ICOM Latvijas Nacionālās komitejas biedrs, kā arī MMRB ir Eiropas-Āzijas fonda ASEF biedrs;
- sadarbībā ar nodibinājumiem “Rietumu bankas labdarības fonds”, “Mākslas arsenāla pētījumu fonds”, biedrību “Mākslas telpa” u.c. īstenoti pētniecības, izdevējdarbības un izstāžu un to pavadošo programmu projekti;
- sadarbībā ar biedrību “Latvijas Laikmetīgās mākslas centrs” u.c. mākslas nozares nevalstiskajām organizācijām, galerijām un neatkarīgiem kuratoriem plānoti un īstenoti izstāžu projekti LNMM galvenās ēkas jaunajās izstāžu zālēs.

5. NĀKAMĀ GADA PRIORITĀTES

2025. gadā LNMM strādās saskaņā ar ilgtermiņa darbības un attīstības stratēģiju 2016.–2025. gadam, kā arī saskaņā ar darba plānu 2024. gadam.

2025. gadā pieejamā budžeta ietvaros LNMM struktūrvienībās tiks turpināta muzeja darbība, kas saistīta ar krājuma komplektēšanu, saglabāšanu, izstāžu organizēšanu, pētniecību, izglītojošo un komunikācijas darbu, realizējot visu funkciju līdzsvarotu attīstību un plānoto saistību izpildi, ievērojot ģeopolitisko krīzi un no tās izrietošos ierobežojumus līdzsvarotas darbības veikšanai, īpašu vērību pievēršot visa veida drošības jautājumu risināšanai, turpinot muzeja ēku infrastruktūras uzturēšanu un uzlabošanu, nodrošinot drošu un mūsdienīgu vidi gan apmeklētājiem, gan darbiniekiem.

Viena no ilgtermiņa prioritātēm ir **Mākslas muzeja “Arsenāls”** atjaunošana un virzība uz atvēršanu sabiedrībai, atbilstoši aktuālajai būvniecības projekta virzībai VAS “VNĪ” vadībā, un šie procesi arī 2025. gadā ietekmēs LNMM darbību kopumā.

Ekspozīciju un izstāžu programmas realizēšana un darbs ar starptautiskajiem projektiem, īpaši akcentējot **divu vērienīgu Itālijas mākslas izstāžu rīkošanu** – Mākslas muzejā RĪGAS BIRŽA no Madamas pils muzeja Turīnā un LNMM galvenās ēkas Lielajā zālē – no Ufici galerijas Florencē, kā arī modernisma arhitektūras un grafiskā **dizaina mantojuma izstādes tapšana sadarbībā ar Šveices uzņēmuma Roche vēstures arhīvu.**

Administratīvās darba prioritātes ietver **muzeja akreditācijas** procesa veiksmīgu īstenošanu 2025. gada rudenī, sagatavošanos pārejai uz Valsts kases Vienoto pakalpojumu centru no 2026. gada, kā arī muzeja organizatoriskās struktūras izmaiņas saistībā ar Laikmetīgās mākslas muzeja nodaļas izveidi un muzeja tālāko attīstību.